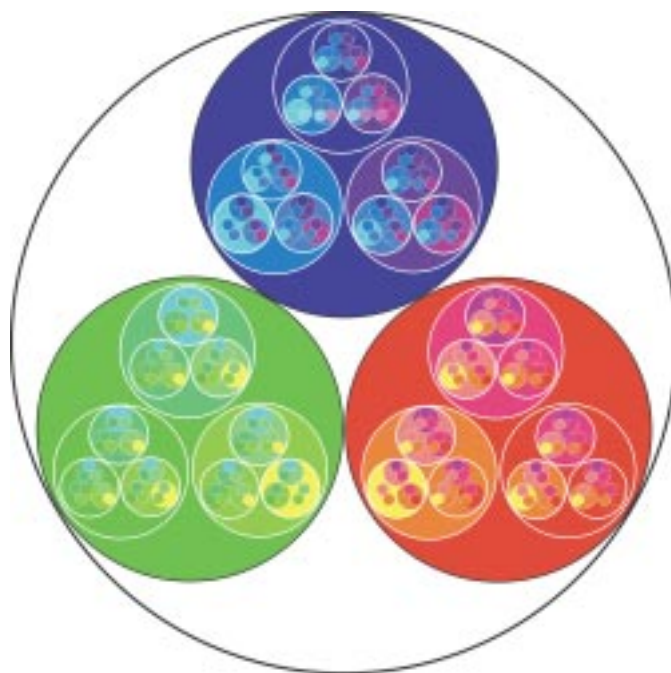

HOLOKRATIET – DET SANDE DEMOKRATI

*Hvordan vi fremmer holisme, idealisme og visdom
i den politiske kultur*

Rolf Jackson, (rolf@oberion.com)

© Rolf Jackson, Oktober 2002

Synopsis

Menneskeheden står i dag overfor nogle store globale konflikter i relation til sundhed, sikkerhed, fattigdom og miljø. Disse konflikter er født ud af en individualistisk og materialistisk samfundsopfattelse, som er institutionaliseret i vores verdslige demokrati. For at gøre noget ved årsagerne til disse konflikter er der behov for et nyt perspektiv, og at vi institutionaliserer nogle nye principper som kan kultivere en mere idealistisk og universel tænkning i samfundslivet.

Disse nye principper skitseres i denne artikel og rummer store muligheder både økonomisk, teknologisk og samfundsmæssigt, men først og fremmest rummer de mulighed for at genskabe en balance i samfundet som helhed.

Baseret på disse principper artikuleres en vision for et nyt parlamentarisk system – holokratiet. Det foreslås endvidere at den Europæiske union formulerer en »Declaration of InterDependence« som institutionaliserer denne nye måde at tænke politik og dermed viser et globalt lederskab, som kan føre menneskeheden ind i en tidsalder af fred, kreativitet og samarbejde.

INTRODUKTION	1
DE STORE POLITISKE UDFORDRINGER	1
HVAD ER HOLOKRATIET?	2
DE 12 MEMER OG DEN NY BEVIDSTHED	2
SPIRALDYNAMIKKEN	3
EKSEMPEL: DET SENSITIVE SELV (MATGRØN).....	4
DE TRE GRUNDMEMERS KOMPLEMENTARITET	4
DEN UBALANCEREDE SPIRAL	5
MEMERNES UDVIKLING	5
DE INSTINKTIVE MEMER	5
DE KONKRETE MEMER	7
DE ABSTRAKTE MEMER.....	7
DE INTUITIVE MEMER	7
MEMERNES OPDUKKEN.....	7
STRÅLERNES MANIFESTATION	8
DE SYV STRÅLER I SAMFUNDET	8
KVALITETEN I LEDELSE OG DEMOKRATI	9
DET SANDE DEMOKRATI	10
DEN KREATIVE KLASSE.....	10
DEN EKSISTENTIELLE KRISE.....	11
LEDELSE OG DE NYE MEMER	12
KVANTESPRINGET.....	13
DET HOLOKRATISKE SPEKTRUM.....	13
HOLOKRATIET	14
DE TRE GRUNDMEMERS BESLUTNINGSMÅDER	15
DEN BALANCEREDE BESLUTNINGSPROCES.....	15
EN MULIG VALGPROCEDURE	16
DEN HOLOKRATISKE REGERING	17
KOORDINATION OG PROCES	17
REGERINGEN.....	18
BALANCEN MELLEML KAMRENE.....	18
DEN EUROPÆISKE UDFORDRING	19
DE TRANSKULTURELLE PRINCIPPER.....	19
BALANCEN MELLEML HELHEDEN OG DELEN	19
»DECLARATION OF INTERDEPENDENCE«.....	20
TILKENDEGIVELSER	21
REFERENCER	21

Introduktion

What we learn after we know it all is what counts.

—Seneca

Verden går i disse år igennem en unik »opvågnen«. En proces som rummer en række store politiske og samfundsmæssige udfordringer.

Årsagen til at jeg kalder denne proces for en opvågnen er bl.a. at:

- Udbredelsen af internettet har sat mange millioner af mennesker i kontakt med hinanden som førhen var isolerede, hvilket forårsager en enorm kulturel innovation og evolution.
- Den globale integration og EU's integrationsproces betyder at transkulturelle perspektiver i politik er afgørende og uundgåelige, hvilket stiller nye krav til vores politiske tænkning og institutioner.
- Der sker i dag en åndelig renæssance, hvor der stilles spørgsmålstejn ved traditionelle løsninger og værdier inden for alle områder mens vi søger efter nye rammer som kan rumme det som vi fornemmer der ligger i fremtiden. Over hele jorden erkender mennesker at virkeligheden har flere dimensioner end vi tidligere har troet, og en stor syntese mellem verdens filosofier og religioner finder sted.

Hvis vi kigger på det politiske system i dag, står det klart at menneskeheden har skabt et katastrofalt ringe system til at allokere og udnytte de globale ressourcer. Milliarder af mennesker, jorden over, lever under rædselsfulde omstændigheder med meget begrænset adgang til basale ressourcer, så som vand, mad, et rent miljø, husly, sundhedstjenester og uddannelse. På samme tid oplever de rige og industrialiserede lande en stigning i livsstils-sygdomme, politisk apati og social disintegration. Disse er alle symptomer på et samfund, der har mistet en ægte sans for proportioner, og mangler evnen til at adressere årsagerne til problemerne og derfor behandler symptomerne.

Men det er ikke let at adressere problemerne, fordi magten til at gøre dette, langsomt eroderes efterhånden som politikerne overgiver mere og mere magt til de transnationale virksomheder. Det sker ikke bevidst, men pga. en manglende evne til at gennemskue dynamikken i globaliseringen måske blandet med personlige ambitioner, som slører deres klarsyn og skelneevne.

En indikation af virksomhedernes magt er at allerede i 1996 var 51 af verdens 100 største økonomier faktisk virksomheder. Dette illustrerer størrelsen, og omfanget, af denne fuldstændig uregulerede og udemokratiske magt, som er i hænderne på anonyme personer, som oftest

mænd, i erhvervslivet. Det er mennesker, som ikke er ansvarlige overfor borgerne og som ikke har samfundets interesser, men deres egne økonomiske interesser på sinde.

Proportionalt med den stigende magt og indflydelse hos de transnationale virksomheder, da indskrænkes politikernes råderum. Det betyder at politik i stigende grad er blevet en disciplin der består i at sælge en forudbestemt og "uundgåelig" politik til offentligheden. Denne dynamik har kun været alt for åbenlys i forbindelse med de danske EU afstemninger. Jeg mener personligt at EU er et vigtigt projekt, og selvom det desværre har taget en meget materialistisk drejning så er det bedre end ingen union. Jeg er dog meget imod EU-tilhængernes strategi med at skræmme vælgerne til at stemme ja. Et nøgleargument for ja-siden har således hele tiden været at der intet alternativ er til at stemme ja. Dette argument viser en utrolig mangel for respekt over for vælgerne, og har ultimativt set formentlig styrket modstanden mod unionen. Moderne politik er således meget præget af lobbyisme og skjulte dagsordner. Hvis vi sidder med hænderne i skødet og tror vores demokrati ikke kan korrumpes, så vil vi en dag vågne op og opdage at vi tog fejl. Men så er det for sent.

Fremtiden er dog stadig åben, og borgerne i de enkelte demokratier har endnu magten til selv at bestemme hvilken fremtid de ønsker. Men for faktisk at gøre det, forudsætter det at vi anerkender de kræfter som, i det stille, forsøger at overtage den reelle magt i samfundet. For at sikre for at de kommercielle organisationer fortsætter med at være menneskeheden tjener, og ikke dets mester, bliver vi nødt til at implementere politiske strukturer der globalt set styrker civilsamfundet, og dermed lægger magten tilbage i hænderne på borgerne og sørger for at den bliver der.

De store politiske udfordringer

Hvis vi ser på de store politiske udfordringer ved overgangen til det 21. århundrede så er de:

- Nødvendigheden af at **skabe bæredygtighed på alle niveauer**. Jordens økosystem er under pres og menneskeheden rigdomme er så ujævnt fordelt at det umuliggør global fred og retfærdighed.
- **Behovet for en vision**. Et berømt citat fra biblen siger at "når der ikke er en vision, da forgår folket". Vores civilisation behøver en vision, der går hinsides materiel velstand for at trives. Vi har behov for at genopdage vores åndelige arv og skabe en vision for samfundet, som svarer til vores sande potentiale.
- Behovet for **medfølelse og fællesskab**. Mange af vores traditionelle fællesskaber er blevet opløst eller irrelevante, og der er ikke skabt nye fællesskaber til at erstatte dem. Det lægger stort pres på familielivet og medvirker til de mange skilsmisser og delte familier. Vi bliver nødt til at genskabe de lokale fællesskaber og

fostre en global solidaritet, som kan fremme viljen til at dele vores fælles ressourcer på en værdig måde*.

Dette er i en nøddeskal fremtidens udfordring og det er i stigende grad presserende at adressere dem, fordi vores demokratier er ved at erodere på linie med vores økosystemer. Hvis demokratierne ikke griber muligheden for at tage magten tilbage fra de kommercielle interesser og give den til borgerne, er der en ikke ringe sandsynlighed for at vores demokratier, i løbet af nogle få generationer, vil degenerere til et defakto diktatur styret af de transnationale virksomheder og medierne. Udviklingen i USA og til dels Italien giver nogle dystre forvarsler om hvordan vil ske.

Hvad er holokratiet?

De globale problemer som menneskeheden står overfor er af en kompleks og sammensat natur. Der er dog nogle helt grundlæggende årsager til disse problemer, som det er nødvendigt at skabe en bevidsthed om førend en virkelig reform kan finde sted. Disse er:

- at den manglende erkendelse af livets åndelige dimension gør det svært at tale om de egentlige årsager bag samfundets problemer.
- at den politiske kultur og tænkning er teknokratisk og magtorienteret, hvilket begrænser *kvaliteten* af den dialog, som kan finde sted.
- at vores samfundsinstitutioner ikke rummer muligheden for transformation og healing hvilket vanskeliggør en *idealistisk og holistisk holdning*.

Samlet set så udgør de eksisterende demokratiske institutioner, og processer, en barriere for en højere kvalitet i den politiske tænkning og dialog. Dette kan ses som en analog til situationen før demokratiet blev indført for ca. 200 år siden. Dengang var det monarkiet og kongens absolutte magt som begrænsede *friheden* i dialogen. I dag er det institutionernes manglende evne til at håndtere den eksistentielle dimension som begrænser *kvaliteten* i dialogen.

Med en dialogen af høj kvalitet menes at der er en evne til at lytte bag om det som siges til det motiv og den kvalitet af tænkning som argumentet udspringer af. Det handler om en dialog som er autentisk og hvor man ikke søger at gemme det man virkelig mener bag argumenter, som er politisk korrekte eller strategisk set opportune. Det handler om en åben og reflekterende dialog, hvor man ikke søger at vinde over opponenteren, men at opnå en stadig mere korrekt forståelse af hvordan ting hænger sammen.

* Fremtidens fællesskaber vil i højere grad end i fortiden være værdimæssige fællesskaber som er et bevidst tilvalg. Det kan være økosamfund, bofællesskaber, spirituelle fællesskaber, eller lign. Se mere på www.gaia.org

En kvalitativt god dialog er en som rører det, som er virkelig vigtigt for den enkelte og dermed når ind til essensen af et problem. En god dialog er en proces hvor den enkelte tager ansvar for sine følelser og forstår at problemer ikke kun er noget som findes ”derude”, men at omverden er en afspejling af det vi hver især rummer inden i.

En sådan dialog er forudsætningen for en højere grad af visdom i det politiske liv. Forudsætningen for en sådan dialog er en ændring i vores politiske institutioner for at muliggøre en større grad af idealisme, medfølelse og holisme i den politiske kultur. Derfor er der brug for holokratiet, eller helhedsstyret.

Holokratiet er et forsøg på at introducere nogle nye principper i den politiske tænkning som vil tillade at udvikle en sådan kultur. Nogle principper som kan udvikle kvaliteten af dialogen og derigennem fremme kvaliteten af civilisationen. Indholdet i denne artikel er således hverken højreorienteret eller venstreorienteret, men omhandler nogle *principper*, eller nogle lovmæssigheder om man vil. Det handler om hvordan vi kan samarbejde med disse lovmæssigheder og dermed løfte den politiske kultur til et nyt niveau.

De 12 memmer og den ny bevidsthed

Der er mange tegn på at kampen mellem kynismen og idealismen i verden er på vej ind i en afgørende fase. I dette opgør med kynismen og den traditionelle tænkning er det vigtigt at have nogle klare pejlemærker for fremtidens politiske visioner. Derfor præsenteres i det følgende nogle grundlæggende betragtninger om menneskets psykologi, og udvikling som i fagsprog hedder *udviklingspsykologi*. Ved at anvende denne viden på samfundsplan kan man få en dybere forståelse for årsagerne bag samfundets udviklingsproces.

Den amerikanske psykolog, og forsker, Clare Graves formulerede i 60'erne en teori om, at der eksisterer nogle grundlæggende »memmer« i menneskets bevidsthed. En attraktor i bevidstheden, som udgør en form for livsopfattelse, der svarer til et bestemt udviklingsniveau af bevidstheden. Memer (memes på engelsk) er valgt, bl.a. fordi det rimer på ”themes”, fordi de forskellige memmer er optaget af forskellige livstemaer. Den model, som Graves udviklede, er efter hans død i 1984 blevet videreudviklet og populariseret af to af hans elever, Don Edward Beck og Christoffer Cowan, som gav teorien navnet *spiralodynamik*.

Meme er et ord, der bruges meget i dag med mange og modstridende betydninger. Men for Spiralodynamikken er en meme simpelthen *et grundlæggende udviklingsniveau, som kan udtrykkes i enhver aktivitet*. Memer er ikke stive niveauer men snarere som flydende bølger med megen overlap og sammenvævning, der resulterer i en net eller en dynamisk spiral af bevidsthedsudfoldning. Det er en spiral

som er rodet og asymmetrisk, med mange tilsætninger snarere end rene typer. Den består af mosaikker, sammen- vævninger og blandinger.

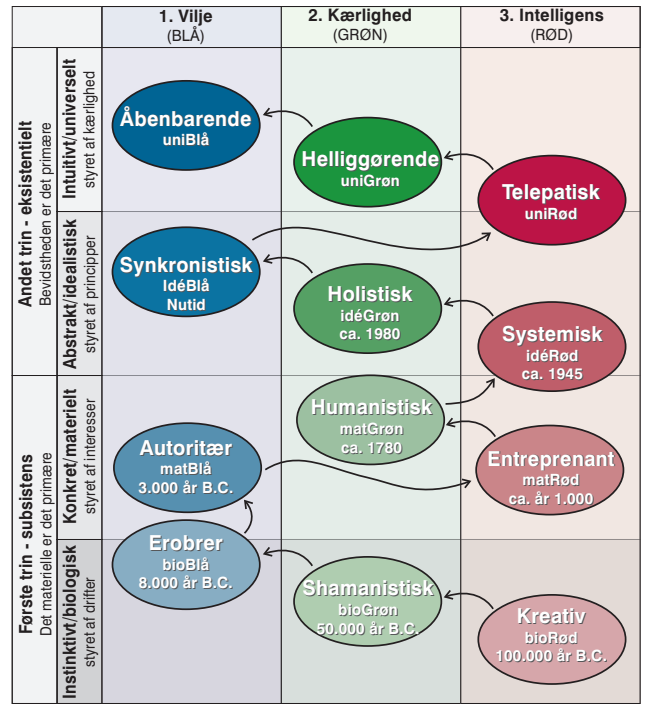
Generelt for de udviklingsteorier som psykologer arbejder med, er at menneskets bevidsthed udvikler sig fra nogle primitive stadier (hvor livet handler om overlevelse) gennem en række stadier, hvor der udvikles et større og bredere perspektiv på tilværelsen og en større empati, medfølelse og forståelse for andre mennesker. Det kan derfor være til en stor hjælp at forstå stadierne, fordi det kan give et indblik ind i de meget forskellige perspektiver og motivationer, som mennesker kan have (og har). Graves model er dog ikke blot en teori. Den er testet på over 50.000 personer over hele verden i både industrialiserede lande og udviklingslande, uden at man har fundet nogen væsentlige afvigelser fra den overordnede model.

Graves fandt, at disse memer var inddelt i to store trin eller led. De første seks niveauer er således ”overlevelsens-niveauer” præget af, hvad Graves kaldte ”førstetrins-tænkning”. Derefter sker der et revolutionerede skift i bevidstheden; der opstår ”væren-niveauer” og ”andettrins-tænkning”. Jeg har forfinet denne model ud fra den åndelige psykologis [1] forståelse hvilket har resulteret i modellen vist i Figur 1.*

En interessant ting ved spiraldynamikken er desuden at mennesker enten intuitivt siger »ja, der er sådan det er, jeg har bare ikke kunnet sætte ord på det«, eller også afviser det som noget vås. Dette sker fordi evnen til at kunne sætte sig fri af sit eget meme, og se spiralen i sin helhed, netop er noget der er karakteristisk for de abstrakte memer (idéRød, idéGrøn og idéBlå). Hvis man kan genkende spiralen fra sit eget liv, da betyder det nødvendigvis at man har en vis grad af de abstrakte memer i sit væsen. Modsat så kan, og vil, de konkrete memer ikke se dette mønster.

Spiraldynamikken

Spiraldynamikken bruger forskellige navne og farver til at referere til disse forskellige memer, som også kan kaldes bevidsthedsniveauer eller eksistensbølger. Brugen af farver distraherer nogle mennesker til at begynde med. Men Beck og Cowan har ofte arbejdet i omgivelser, hvor der er spændinger mellem racer og etniske grupper og de har opdaget, at det hjælper at få folk til at holde op med at fokusere på hudfarve og mere på meme-farver i stedet.

Figur 1: Oversigt over memerne og deres relation i forhold til de tre primære stråler (BLÅ, GRØN, RØD).

Den forståelse af memerne som gives i det følgende, bygger på den grundidé at der findes tre grundlæggende principper, *vilje, kærlighed og intelligens*, som udtrykker sig i fire overordnede bevidsthedstrin, som udspringer af menneskets grundlæggende energistruktur. Disse trin kaldes *det instinktive, det konkrete, det abstrakte og det intuitive*[†]. Dette giver anledning til de 12 memer som er vist i Figur 1. De farver som er angivet i Figur 1 er valgt ud fra forståelsen af at der er tre grundmemer som repræsenteres ved de tre søjler. De har fået primærfarverne *blå, grøn og rød*. I søjlerne er memerne navngivet således at der er fire blå nuancer, fire grønne nuancer og fire røde nuancer.

Der er megen forskning, som viser et ethvert individ har *alle* disse memer som potentiale[†]. Hvilke memer (bevidsthedsniveauer) som manifesterer sig i et menneskes liv er meget afhængig af den kontekst man lever i og de udfordringer man står overfor. Der er således god grund til at tro at videnssamfundets øgede kompleksitet, og nye typer af udfordringer, vil medføre at nye memer dukker op i de kommende år.

Denne forståelse betyder at sociale spændinger bliver fuldstændigt omdefinert. De er ikke længere baseret på hudfarve, klasse eller politisk indflydelse, men på *den type meme, som en person arbejder ud fra*. I en bestemt

* Den spiraldynamik som Beck og Cowan formulerede rummede kun otte memer, og var ikke baseret på ideen om tre grundmemer. Indelingen i de tre grundmemer er et led i min videreudvikling, og er en idé som udspringer af den åndelige psykologis forståelse af mennesket.

[†] Disse fire trin må i denne artikel forblive et postulat, idet det vil være for omfattende at forklare hvorfor der netop er disse fire trin. Jeg kan blot anføre at de 4 niveauer og 12 memer korresponderer til de 4 kranse og 12 blade i den Egoiske lotus [11].

[‡] Graves forskning angår kun de første 8 memer, mens de sidste fire memer er baseret på den åndelige psykologi [1].

situation er det ikke længere ”sort over for hvid”, men måske bioBlå over for bioGrøn, eller matGrøn over for matRød; og mens hudfarver ikke kan ændres, kan bevidstheder. Som Beck udtrykker det: ”Fokus er ikke på typer af folk, men typer i folk.”

Eksempel: Det sensitive Selv (matGrøn)

Et eksempel på den psykologiske helhed som udgør et meme er givet neden for.

Det matGrøn meme er fællesskabsorienteret og lægger vægt på menneskelige bånd, økologisk følsomhed og networking. Den menneskelige ånd må befris for grådighed, dogmer og opsplinting; følelser og omsorg erstatter kold rationalitet. Man søger at værne om miljøet, Gaia og livet. Man er imod hierarkier; søger at skabe ligeværd og fællesskab. Selvet er relativt og man er orienteret imod subjektive sandheder og gruppedynamik. Danner grundlag for værdifællesskaber og lægger vægt på dialog og relationer. Man søger at genopfriske spiritualiteten, skabe harmoni og udvikle det menneskelige potentiale. Har pluralistiske værdier, ser virkeligheden som styret af social konstruktioner. Dette verdenssyn kaldes ofte pluralistisk relativisme.

matGrøn dukkede for alvor på for 150-200 år siden (se i øvrigt oversigt i Tabel 1 på side 8). En forenklet oversigt af de øvrige memers er vist i Figur 3 på side 6. Uddybende beskrivelser gives i en kommende bog om samfundets åndelige udfordring.

De tre grundmemers komplementaritet

De tre grundmemer, som også kaldes de primære stråler er:

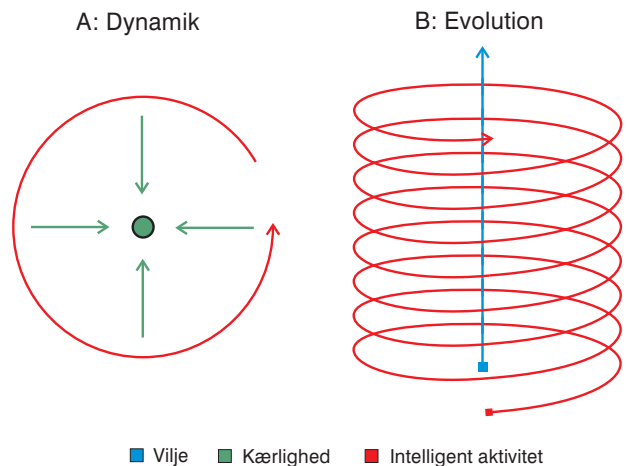
- **Vilje og kraft.** Det som ligger bag alle intentioner og viljen til at leve. Denne kaldes BLÅ.
- **Kærlighed-visdom.** Det som ligger bag forbindelsen til andre mennesker, glæde og indsigt. Denne kaldes GRØN.
- **Aktiv intelligens.** Det som ligger bag impulsen til at handle, være skabende og evnen til at håndtere udfordringer. Denne kaldes RØD.

En af de helt afgørende ting i relation til at forstå samspillet mellem de tre primære stråler (eller grundmemer) er den komplementære rolle strålerne har i relation til evolutionen. I den åndelige psykologi er det en grundforståelse at alting bevæger sig i ordnede cykler, der skrider fremad imod realiseringen af en overordnet idé eller intention. Dette skaber en spiralbevægelse, som kan være enten bogstavelig eller symbolsk. Bag denne bevægelse ligger en universel evolutionær spiraldynamik, som er illustreret i Figur 2.

Ved forståelsen af Figur 2 skal man være opmærksom på at her er tale om en *abstrakt* beskrivelse. Strålernes navne

rummer således alle en dobbelthed. *Vilje og kraft* rummer både viljen til at realisere målet, og kraften til at gøre det. *Kærlighed-visdom* rummer både kærlighedsdimensionen, og evnen til at skabe oplysning. *Aktiv intelligens* rummer ligeledes både impulsen til at være aktiv men også selve intelligensprincippet, som gør det muligt at handle effektivt. Denne dobbelthed peger på strålernes sammensatte natur, og det at man ikke skal fortolke deres indflydelse konkret, men forstå den som en abstrakt idé.

Vekselvirkningen mellem de 3 primære stråler

Figur 2: Den dynamik, som opstår som resultat af samspillet mellem de tre primære stråler. Spiralen er en grundlæggende dynamik i alle evolutionære systemer.

Samspillet mellem grundmemerne i Figur 2 udspringer af at de hver udtrykker ét aspekt af spiralens samlede bevægelse, hhv. *centeret*, *rotationen* (aktivitet) og *retningen*. Det skal forstås som følger:

Centeret er præget af GRØN (Kærlighed-visdom).

Dette er den arketyperiske feminine kraft. Det er det, som holder sammen på formen det, som er modtagende og det, som tiltrækker. Det er en magnetisk kraft, som gennem den tone, der udsendes, tiltrækker livsenheder* og fastholder en udvikling i et bestemt mønster. Den er symboliseret med en grøn prik i figuren.

Rotationen er præget af RØD (Aktiv intelligens).

Denne kraft rummer impulsen til bevægelse og aktivitet. Den fremkalder rotation og rummer desuden handlekraft og selve intelligensprincippet. Dette er symboliseret ved den røde pil i figuren. Kombineret med centeret resulterer dette i en roterende bevægelse (A i figuren).

Fremdriften er præget af BLÅ (Vilje og kraft[†]). Denne kvalitet er først og fremmest orienteret imod intentionen.

* Livsenhed er et begreb som bruges fordi at man forstår at alt i universet er levende og at disse love gælder for både atomer, celler, mennesker mv.

† 1. stråle hedder på engelsk ”will and power”. Power betyder både ”kraft” og ”magt”, hvorfor begge betegnelser bruges for 1. stråle.

Det er derfor en kraft, som bringer én fremad i retning mod målet og er den arketyperiske maskuline kraft. Den er symboliseret ved den blå pil i figuren. Kombineret med rotationen resulterer den i en spiralbevægelse (B i figuren).

Essensen i spiralbevægelsen er således, at den har en retning, et center og en rotation. Hvis de tre aspekter er i balance da skabes den optimale evolution. Hvis de er ude af balance viser der sig en syg spiral der resulterer i en ubalanceret udvikling. Noget som er meget tydeligt i det moderne samfund, som overordnet set er ganske ubalanceret.

Den ubalancerede spiral

I dag er det især GRØN (2. stråle-kærlighed) som er svagt idet samfundet er meget domineret af en konkret og maskulin tænkemåde. Ud fra spiralforståelsen så resulterer dette i et svagt center, men masse dynamik. Idet centeret er svagt, så er det nødvendigt at skabe et ”kunstigt” center, ved hjælp af RØD og BLÅ energi.

Dette sker:

- **Gennem frygt (BLÅ)** »Hvis ikke du gør som der bliver sagt, så...«, eller
- **gennem bestikkelse**, idet penge, ambition og lignende er knyttet til RØD energi.

Dette har været særligt tydeligt i relation til f.eks. EU-debatten, hvor det er interessant at se i hvor høj grad politikerne faktisk har forsøgt at true og bestikke befolkningen til at stemme ja. I stedet for at slå en GRØN tone an, som kunne tale til befolkningens idealisme og skabe et naturligt center, så har man forsøgt at skabe et kunstigt center. Dette skaber naturligvis stor modvilje hos befolkningen, idet ingen bryder sig om hverken at blive truet eller bestukket. Selv personer, som grundlæggende set er EU-positive, stemmer ja med en bitter smag i munden og en fornemmelse af at være misledt og holdt for nar af politikere, som taler imod bedre vidende.

Mens GRØN således er udpræget svag i dag da er RØD og BLÅ relativt kraftige, dog med en meget konkret orientering. I det følgende vil jeg beskrive hvad der sker hvis BLÅ eller RØD er svage.

Det problem som vi typisk ser med BLÅ er at når et samfund, eller en organisation, ikke har en vision som udtrykker et åndeligt ideal, så mangler samfundet fremdrift. Denne dynamik ser vi i det politiske liv ved manglen på visioner og at politikerne mest er optaget af små finjusteringer på visionen om velfærdsstaten. En vision som i alt væsentligt allerede er en realitet. Så længe målet om lighed, tryghed og frihed i velfærdsstaten ikke var realiseret kunne dette anspore borgerne til at samles om visionen. Det var en vision som betød noget. Det er det ikke længere hvilket betyder den ikke længere kan inspirere eller anspore til at gøre en indsats. Hvis

politikerne ønsker at samle befolkningen om et større projekt, må de derfor formulere en ny vision med kraft i. Dette kræver dog et spring til andettrins-tænkningen og de abstrakte memorer. En udfordring har politikerne endnu ikke har evnet at tackle.

Det problem som man typisk kan observere når RØD er svag, er at ting stagnerer og bryder sammen. Fordi der mangler effektivitet og økonomisk sans, så fungerer tingene ikke. Mangel på RØD var således en væsentlig faktor i Østblokkens fald idet deres økonomier kollapsede. Et andet sted man kan finde en mangel på RØD er i spirituelle fællesskaber og i organisationer som er meget præget af GRØN. Her kan trives en proces af en høj kvalitet hvor alle kommer til orde og blokeringer kan transformeres. Men idet der mangler bevægelse og handlingsenergi, så manifesterer ideerne sig ikke og økonomien er dårlig. Det resulterer i frustration og at mennesker mister troen på at deres idealistiske visioner kan lade sig gøre.

Nøglen til et godt resultat ligger selvfølgelig forståelsen af at alle tre grundenergier (BLÅ, GRØN og RØD) skal være tilstede i en dynamisk balance. Uanset hvilken af disse energier som mangler, så vil det medføre alvorlige problemer. Når man tilgængelig lykkes at skabe en god balance mellem *formål og mening* (BLÅ), *proces og fællesskab* (GRØN) og *intelligent handling* (RØD) så er der stort set intet som er umuligt.

Memernes udvikling

Bevidstheden udvikler sig, som tidligere nævnt igennem fire store stadier, som hver indbefatter tre mindre stadier. Udviklingsvejen kan dog være meget individuel. Det skal således ikke ses som en meget fast udviklingsvej, men mere som en slags milepæle og pejlepunkter som kan bruges undervejs til at orientere sig. På hvert niveau fremkommer nye udfordringer og muligheder, som udgør dette niveaus kreative udfordring og bringer bevidsthedsevolutionen fremad.

De instinktive memorer

Generelt kan man sige at de tre første memorer (instinktivt) udgør en fase hvor menneskets jeg udvikler sig gennem en udlevelse af sine instinkter og erfaring af dettes konsekvenser. Individet vil på dette plan, uden nogen former for blufærdighed, eller tanke for andet end sig selv, sætte sin vilje og kraft igennem, så vidt det er muligt. Idet bevidstheden er centreret i instinkterne hersker der ikke nogen synderlig fantasi og opfindsomhed, men det er den umiddelbare tilfredsstillelse af drifterne som kommer til udtryk. Udfordringen for disse memorer er erkendelsen af at bevidstheden ikke er kroppen, og dermed at orientere sig imod bevidsthedens indhold og ikke dens fysiske udtryk.

		1. Vilje og magt (BLÅ)	2. Kærlighed-visdom (GRØN)	3. Aktiv intelligens (RØD)
Andet trin - eksistentielt niveau	Intuitivt/universelt (højere mentalt/intuitivt)	uniBlå: Åbenbarende Den åndelige plan for jordens udvikling sanses direkte. Man ser dens genialitet og skønhed og søger at bidrage til at fremme dens realisering. Vægten lægges på indtuning til de centre, hvorfra den åndelige kraft strømmer, og på at bidrage til at højne jordens civilisation både på et energiplan og gennem et ydre engagement.	uniGrøn: Helliggørende Den universelle kærligheds-kvalitet opleves direkte og umiddelbart. Indflydelsen fra tankeskoler og alle former for separatisme opløses. Medfølelse med alle levende væsner er en selvfølge, fordi der er en direkte oplevelse, af det åndelige liv bag alting. Evne til at tænke med hjertet og føle med hovedet.	uniRød: Telepatisk Bevidstheden forstår de kræfter som virker bag de fysiske former. Fokus er på at forstå livslovene og skabe de optimale betingelser for vækst og udvikling af bevidsthed på alle planer (dvs. fysiske former, planter, dyr og mennesker). Udgangspunkt for en egentlig esoterisk videnskab, der forstår både ånd og form.
	Abstrakt/idealistisk (abstrakt mentalt)	idéBlå: Synkronistisk Livet har et højere formål, som har at gøre med åndens evne til at udtrykke sig i konkrete former. Stræber efter at bringe vores vision og udvikling i samklang med dette højere formål for på denne måde at accelerere udviklingen af bevidsthed, viden og en oplyst global civilisation.	idéGrøn: Holistisk Jorden er et levende og bevidst væsen. Udvikling foregår bedst i grupper, hvor individet kan indgå i en kreativ proces med andre, som søger at udvikle sig personligt og åndeligt. Økologisk bevidsthed, der går hinsides bæredygtighed til en værdsættelse af det universelle liv, der udtrykker sig i det fysiske liv.	idéRød: Systemisk Erkendelse og selvrealisering. Har en holografisk og holistisk forståelse af sammenhænge og bruger både intuition og analyse til at forstå verden. Søger balance mellem præstation og væren, arbejde, familie og fællesskaber. Åbenhed for en åndelig forståelse af universet, som søges omsat til konkret og brugbar viden.
Første trin - subsistens niveau	Konkret/materielt (konkret emotionelt/mentalt)	matBlå: Autoritær Livet har mening, retning og formål med resultater bestemt af en almægtig orden. Baseret på denne orden håndhæves nogle adfældsregler baseret på enevældige og uforanderlige principper for ”rigtigt” og ”forkert”. At bryde reglerne har alvorlige følger. At følge reglerne giver belønninger til de trofaste.	matGrøn: Humanistisk Fællesskabsorienteret, menneskelige bånd, økologisk følsomhed, networking. Den menneskelige ånd må befries for grådighed, dogmer og opsplittning; følelser og omsorg erstatter kold rationalitet. Imod hierarkier, etablerer jævnbyrdige forpligtelser og forbindelser. Vægt på dialog og gode forhold.	matRød: Entreprenant Individuel sandhed og mening. Objektivt, mekanistisk, operationelt, ”videnskabeligt” i den almindelige betydning. Verden er en rationel og velsmurt maskine med naturlove, der kan læres, mestres og manipuleres til ens egne formål. Stærkt præstations- og konkurrenceorienteret imod materiel udvikling og innovation.
	Instinktivt/biologisk (fysisk/emotionelt)	bioBlå: Erobrer Verden er en jungle fuld af trusler og røvere. Besejrer, snyder og dominerer; nyder selvet til det yderste uden fortrydelse eller anger. Magisk-mytiske ånder, drager, dyr og magtfulde personer. Feudale herremænd beskytter deres underordnede i bytte for lydighed og arbejdskraft.	bioGrøn: Shamanistisk Tænkningen er animistisk; det vrimler med magiske ånder, gode som onde, og deres velsignelser, forbandelser og fortryllelser bestemmer begivenhederne. Danner etniske stammer. Ånderne bor i forfædrene og binder stammen sammen. Politiske forbindelser etableres på grundlag af slægtskab.	bioRød: Kreativ Niveauet for grundlæggende overlevelse; føde, vand, varme, sex og sikkerhed har første prioritet. Bruger vaner og instinkter til lige akkurat at overleve. Det adskilte selv er knapt vækket eller opretholdt. Danner flokke for at sikre livets videreførelse.

Figur 3: Oversigt der viser de fire forskellige udviklingsniveauer og tre primære stråler og hvordan deres møde giver anledning til i alt 12 forskellige memer. Menneskeheden som helhed er præget af de konkrete memer, mens mindre end 2% af jordens befolkning har udviklet de abstrakte memer idéRød og idéGrøn, (ifølge Clare Graves forskning hvor 50.000 individer fra hele jorden er blevet testet).

De konkrete memer

Den næste fase består af memer, som er centreret i en konkret emotionel/mental forståelse af virkeligheden. Broderparten af jordens befolkning i dag er primært præget af disse memer og repræsenterer således en bevidsthed som er centreret i en konkret virkelighedsopfattelse (der er én sandhed) og en søgen efter lykke gennem tilfredsstillelse af sine konkrete ønsker/begær. Der hersker en bevidsthed om andres grænser og en fællesskabsfølelse præget af gensidig afhængighed og intelligent egen nytte. Det personlige begær er dog stadig drivkraften men der sker på dette plan en stærkere individualisering hen imod det man kan kalde en skabende personlighed. En personlighed som behersker muligheden for selvstændig (og også abstrakt) tænkning. Udfordringen for disse memer er at erkende at virkeligheden ikke kan forstås alene gennem det konkrete og stoflige, men at der er en større virkelighed, en større sandhed, som ligger skjult i den abstrakte og intuitive erkendelse.

De abstrakte memer

Når mennesker når til en erkendelse af begrænsningerne i den formorienterede og konkrete virkelighedsforståelse, da vendes bevidstheden imod en mere abstrakt forståelse af de mønstre og den mosaik som de er en del af. Kernen i dette er at man ikke længere *identificerer* sig med en bestemt sandhed, men søger at se det større mønster bag de konkrete sandheder. Man erkender, at alle de forskellige memer har deres styrker og er komplementære, fordi de udtrykker forskellige aspekter af en større helhed. Man erkender derfor *hele* spiralen, både den del af spiralen som er under én, men også den del af spiralen som er over én.

Heri ligger den helt centrale forskel på subsistens niveauet og det eksistentielle niveau. Subsistensmemerne anser sig selv som havende den højeste bevidsthed der findes og har ikke en erkendelse af at der findes langt mere avancerede niveauer af bevidsthed end deres eget. De eksistentielle memer (PUPUR og opad) har erkendt at livet består af en kontinuerlig udvikling hen imod stadig mere omfattende erkendelser. Dette er *et meget afgørende skift* idet det enkelte menneske nu erkender, at det kan gøre noget aktivt for at *accelerere* sin egen udvikling. Dette giver en åbenhed overfor de, som er mere udviklede og en medfølelse overfor de, som er mindre udviklede. I kontrast hertil står de konkrete memer som ikke kan udstå hinanden (fordi de har hver deres sandhed), og slet ikke andettrins-memerne (fordi de slet ikke kan rumme denne abstrakte tænkning).

Førstetrins-memerne matBlå (autoritær), matGrøn (humanistisk) og matRød (entreprenant) mener at de har sandheden og at der kun er én sandhed – nemlig deres.

Andettrins-memerne idéRød (systemisk), idéGrøn (holistisk) og idéBlå (synkronistisk) mener også at der er en sandhed, men erkender at de kun har erkendt en lille smule af denne sandhed. Det gør memerne ydmyge, søgende og åbne for visdom og accepterende i forhold til de andre memers sandheder.

De intuitive memer

Det sidste niveau af memer, hvor bevidstheden er centreret på det intuitive plan er karakteriseret ved, at det nu er sjælsbevidstheden som står i centrum. Disse memer; uniRød (telepatisk), uniGrøn (helliggørende) og uniBlå (åbenbarende) er præget af det intuitive plans kærligheds-vibration og er optaget af at udtrykke denne i verden. Disse tre memer udgør således de første tre trin på den egentlige åndelige udviklingsvej. De intuitive memer rummer selve den kreative kilde, idet store nyskabelser altid kommer gennem den intuitive forståelse af en større sandhed. Alle verdens store genier, kunstnere og ledere har således haft en vis adgang til inspiration fra dette lag. Organisationer og samfund, som ønsker at stimulere evolution og innovation, burde derfor være opmærksom på hvordan man kan fremme udviklingen af disse memer, idet videnssamfundet er afhængig af inspiration herfra.

Memernes opdukken

Som afrunding på denne meget korte introduktion til memerne kan det være interessant at se på hvornår disse memer anses for at være dukket op i menneskeheden som sådan. I Tabel 1 er angivet Graves estimater for hvornår de forskellige memer dukkede op (samt mine estimater for de fire sidste memer). Det skal i denne sammenhæng anføres at førend nye memer registreres i samfundet som sådan, så er der naturligvis gået en rum tid forud hvor memerne har eksisteret hos enkelte individer og i mindre grupper.

Det er således først når memerne har opnået en vis kritisk masse, at man registrerer deres politiske indflydelse i samfundet som sådan. Således har selv de intuitive memer (uniRød, uniBlå og uniGrøn) altid eksisteret hos profeter og mystikere. Det som Tabel 1 viser er hvornår de kan siges at blive "almindelige" i befolkningen. Formentlig kræver det at mindst 0.1% af befolkningen, eller én ud af tusinde, udviser disse memer for at man kan sige at de viser sig i samfundet. idéBlå, eller det synkronistiske meme kan man således allerede findes i samfundet i dag, hvis man ser efter det. Men det er klart at hvis man ikke decideret er på udkig efter individer med disse kvaliteter da overser man det nemt.

Meme	Livsomstændigheder
100.000 år siden bioRød	Homo Sapiens <i>survivalus</i> Intelligent brug af redskaber 0,1% af befolkningen, 0% af magten
50.000 år siden bioGrøn	Homo Sapiens <i>mysticus</i> Stammer, magi, kunst, shamanisme 10% af befolkningen, 1% af magten
10.000 år siden bioBlå	Homo Sapiens <i>exploiticus</i> Krigsherrer, erobringer, opdagelse 20% af befolkningen, 5% af magten
5.000 år siden matBlå	Homo Sapiens <i>absoluticus</i> Litteratur, monoteisme, formål 40% af befolkningen, 30% af magten
1.000 år siden matRød	Homo Sapiens <i>materialensis</i> Mobilitet, individualisme, økonomi 30% af befolkningen, 50% af magten
200 år siden matGrøn	Homo Sapiens <i>humanisticus</i> Menneskerettigheder, frihed, industri 10% af befolkningen, 15% af magten
50 år siden idéRød	Homo Sapiens <i>integratus</i> Kompleksitet, telekommunikation 1% af befolkningen, 5% af magten
30 år siden idéGrøn	Homo Sapiens <i>holisticus</i> Kaosteorier, internet, økobevidsthed 0,1% af befolkningen, 1% af magten
I nær fremtid idéBlå	Homo Sapiens <i>Synkronisticus</i> * Dybere mening, holografisk bevidsthed Ca. 1 mio. personer i dag globalt set.
Om ca. 300 år uniRød	Homo Sapiens <i>Telepaticus</i> Esoterisk videnskab, verdenstjeneste Ca. 200.000 personer i dag globalt set.
Om ca. 1.000 år. uniGrøn	Homo Sapiens <i>Sacradikus</i> Intuitivt gruppelev, helliggørende kærlighed Ca. 1-2000 personer i dag globalt set.
Om ca. 3.000 år uniBlå	Homo Sapiens <i>Revalaticus</i> Lysende civilisation, Enheden synliggøres Nogle hundrede personer i dag globalt set.

Tabel 1: Oversigt over memernes udvikling igennem historien og hvor stor en del af befolkningen, der udtrykker der forskellige memers i dag. Tidsangivelserne for fremtiden er yderst spekulative og er inspireret af Martinus og Alice Bailey.

Strålernes manifestation

Den forståelse som ligger i at evolutionen styres af tre primære kræfter er en noget forenklet forklaring og for at få en lidt mere nuanceret forståelse kan det være nyttigt at tilføje lidt yderligere information om strålerne. Udover den spiral som dannes af de primære stråler, så rummer den åndelige psykologi endvidere den forståelse at disse primære stråler *manifesterer* sig i yderligere 4 stråler som kaldes de sekundære stråler. Disse er illustreret i Figur 4 og er kort beskrevet:

* Bemærk at der for de sidste fire memers ikke er angivet en procentuel andel i magten. Årsagen hertil er at disse grupper har en meget lille formel magt, og primært påvirker samfundet gennem deres ideer og eksempel.

4. **Harmoni gennem konflikt.** Mødepunktet, eller balancepunktet der integrerer alle de øvrige strålers kvaliteter.
5. **Konkret viden.** Manifestationen af intelligensprincippet som udtrykker sig i den videnskabelige indstilling.
6. **Idealisme og hengivenhed.** Manifestationen af kærlighedsprincippet som udtrykker sig i den personlige kærlighed og idealisme.
7. **Orden og ritualer.** Manifestationen af viljesprincippet som udtrykker sig i evnen til at organisere og manifestere idéer.

Tilsammen kaldes dette de syv stråler. For at få en lidt bedre forståelse af dem, så lad os se på hvordan disse syv stråler manifesterer sig i samfundet.

De syv stråler i samfundet

De syv stråler er udtryk for syv grundenergier som manifesterer sig hos det enkelte menneske, i organisationer og i samfundet som helhed. I samfundet da manifesterer strålerne sig som:

Politik (1. stråle for vilje og kraft). Målet er her at skabe en politisk struktur og proces som muliggør at samfundets love afspejler de åndelige love på en hensigtsmæssig måde. Samfundets love beskytter de svagere imod de stærkere, således at det ikke er jungleloven der hersker i samfundet. Herigennem muliggøres det for menneskets at manifestere den uselviske kærlighed som ikke er mulig uden en vis beskyttelse mod de egoistiske kræfter. Målet inden for det politiske område er at stå for sandhed og holde visionen om menneskeheden åndelige formål og mulighed.

Religion (2. stråle for kærlighed-visdom). Målet her er i fremtiden at skabe illumination og universel bevidsthed, samt en levende forbindelse til Enhedens[†] hjerte gennem en erfaringsbaseret mystik og en verdensreligion som bygger på viden (og ikke på tro som i tidligere tiders religioner). Denne verdensreligion vil åbenbare, hvordan alle de nuværende religioner viser facetter af en mere omfattende sandhed. Der vil samtidig blive gjort op med mange af de stive former og dogmer som præger nutidens religioner. Sandheden og kærligheden vil komme til at stå i centrum.

Uddannelse (3. stråle for aktiv intelligens). Målet her er at skabe illumination inden for alle fag som f.eks. jura, erhvervsliv, ledelse og filosofi. Man vil arbejde på at formidle visionen for en oplyst civilisation baseret på

[†] Med Enheden menes det princip, eller den absolutte bevidsthed som ligger bag alle former og alt liv. Denne Enhedsbevidsthed er det som udgør inspirationskilden til alle religiøse ideer og alle mystikers erfaringer.

åndelig viden og idealer. Sammenhængen mellem helheden og detaljen, oplysning af sindet, uselvisk tjeneste og geniets natur står i centrum.

Kunst og kultur (4. stråle for skønhed og harmoni). Her er skønheden i centrum og fokus vil være på at forstå hvordan kunst og kultur er en af de vigtigste måder, hvorigennem enheden åbenbarer sit væsen. Kunst opløfter og inspirerer og åbenbarer skønheden. Ved at arbejde bevidst indtunet i Enhedens inspiration, vil fremtidens kunstnere, designere, arkitekter og musikere synliggøre de højere verdner og manifestere denne i vores samfund. Når kunstverdenen åbner for et mere bevidst arbejde med den åndelige dimension vil det højne kvaliteten og livet indenfor alle kunstarter og muliggøre et kulturelt kvantespring.

Videnskab (5. stråle for konkret viden). Fremtidens videnskab vil være præget af at det først og fremmest er sjælens videnskab. Videnskaben vil arbejde ud fra en erkendelse af stoffets illusoriske natur, og beskæftige sig med livets natur og de åndelige love som styrer formens og bevidsthedens udvikling. Clairvoyant udforskning af atomer, såvel som helt nye discipliner af forskning som integrerer arbejdet med bevidsthed og stof vil blive født. Præcision, detaljer og teknisk dygtighed vil fortsat være videnskabens kendetegn, men den vil udfolde sig med en langt større tankemæssig frihed end i dag.

Psykologi og social omsorg (6. Stråle for hengivenhed og idealisme). Dette område er præget af idealisme, hjælpsomhed og velgørenhed, men med en ny form for visdom. Den vil rumme en forståelse for bevidsthedens dynamik og udfoldelse i alle riger, både blandt mennesker, dyr og biosfæren som helhed. Der vil blive arbejdet på at udvikle nye former for fællesskaber som tager hånd om de som er dårligt stillet. Det vil ske på basis på en forståelse af den enkeltes medansvar for sin egen situation og en ånd af sand tjeneste som ikke kun tager hånd om folks fysiske behov, men også hjælper dem til at forløse de psykologiske bånd, som fastholder dem i en problematisk situation.

Økonomi (7. stråle for rituel orden). Dette område beskæftiger sig med de fysiske aspekter af civilisationen som infrastruktur, produktion, økonomi og kommunikation. Fokus vil være på at skabe balance i økonomien globalt set og skabe juridisk lighed, åndelig frihed og økonomisk solidaritet på globalt plan. Udgangspunktet vil være en forståelse af de åndelige love for økonomi og et samarbejde med de indre planer omkring udvikling og implementeringen af økonomiske systemer, som i højere grad end det nuværende tjener helhedens behov.

Figur 4: De syv stråler. De primære stråler (1-3) er bevidsthedens grundkvaliteter. De sekundære stråler (4-7) er tæt knyttet til de primære strålers konkrete udtryk.

Kvaliteten i ledelse og demokrati

Fra den overordnede gennemgang af memerne vil jeg nu bevæge mig ind i en analyse, af hvad det betyder for vores samfundstænkning.

Kernen i forståelsen af memerne er at de afspejler forskellige *måder* at tænke på og derfor forstår sandhed komplet forskelligt. »Sandhed afhænger af øjnene som ser« er et ordsprog der rummer en dyb sandhed. Man kan således principielt ikke tale om hvad sandhed er, med mindre man samtidig anfører ud fra hvilket meme man anskuer denne sandhed.

Hvis vi f.eks. spørger de BLÅ memer (som udtrykker magtaspektet) »hvad er demokrati?«, så vil de svare nogenlunde som følger:

- bioBlå: Demokrati er de svages forsøg på at stække de stærkes kraft og udfoldelse.
- matBlå: Demokrati er at folket selv kan vælge deres ledere og dermed forfølge deres individuelle økonomiske, og politiske, interesser.
- idéBlå: Demokrati er institutionelle rammer for lovgivning og magtudøvelse som sikrer at åndelig frihed, juridisk lighed og en sand samarbejds ånd danner grundlaget for den kollektive vilje.
- uniBlå: Demokrati er en erkendelse af det universelle brodersøsterskab som finder sit udtryk i det tjenende lederskab, hvor et lands oplyste individer kan lede, og udøve magt, inden for nogle konstitutionelle rammer.

Som det fremgår af ovenstående så er sandheden om hvad demokrati er meget forskellig afhængig af hvilket meme man har. De øvrige memer vil, for at gøre forvirringen

komplet, desuden have yderligere fortolkninger af hvad demokrati er.

Når vi diskuterer politik så diskuterer vi holdninger og vores forståelse af hvad der er en hensigtsmæssig måde at agere på i en given situation. Problemet i dag er at de konkrete membrer igennem generationer har skabt kolossale økologiske, sociale og politiske problemer gennem deres måde at forvalte verdens ressourcer. Disse problemer udspringer af de konkrete membrers måde at tænke på og det er derfor højst usandsynligt at de samme membrer kan komme med en løsning på disse selvskabte problemer.

For at løse problemerne er det derfor afgørende at skifte membrer for derigennem at nå til en *anderledes* forståelse af hvad der er hensigtsmæssigt. En forståelse som bygger på viden om menneskets psykologi og dybere behov samt en åbenhed over for livets åndelige dimension. En forståelse af mennesket som i højere grad vil stimulere befolkningen til at forfølge mål som giver en mere autentisk tilfredsstillelse og menneskelig vækst, i stedet for den jagt på illusoriske forestillinger som præger dagens samfund.

Kort sagt et mere autentisk samfund og et mere sandt demokrati.

Det sande demokrati

Der hersker en udbredt forestilling i Vesten om at det moderne demokrati repræsenterer den bedst tænkelige styreform. På trods af dette er politikerlede utroligt udbredt og det er en almen følelse af apati og afmagt overfor bureaukratiet i de demokratiske lande. Hvordan kan dette hænge sammen?

Årsagen er at vores parlamentariske demokratier meget langt fra at være reelle demokratier. Konstitutionelt har vi ret til at vælge vores ledere, vi har ytringsfrihed, forsamlingsfrihed mv. Alle disse grundlæggende rettigheder er af stor betydning, men de skaber ikke i sig selv et sandt demokrati. Med et sandt demokrati menes et styre som bygger på en oplyst meningsdannelse.

Som vi har set alt for tydeligt i nye demokratier, så er demokratiske valg ingen garanti for et retfærdigt styre. Der findes utallige måder, hvorpå man kan underminere, influere og manipulere politikere, ligesom der er alskens måder hvorpå man kan sørge for, at kun de, som tjener visse grupperes interesser, overhovedet har en chance for at blive valgt. Dette ser vi tydeligst i Amerikansk politik, hvor politikere skal rejse uhyrlige summer for at finansiere deres valgkampaner. Det siger sig selv at disse kandidaters støtter kun betaler til kandidaterne fordi det giver indflydelse, og lydighed for deres synspunkter. I modsat fald ville de hurtigt holde op med at bruge deres penge på denne måde.

Men hvad er alternativet? Hertil har Alice Bailey har følgende interessante kommentar:

***Regering ved et ægte demokrati.** Dette vil blive muligt gennem en rigtig anvendelse af undervisningssystemerne og en stadig skoling af folk i at opdage de finere værdier, de mere korrekte synspunkter, den højere idealisme, syntesens ånd og en ånd af kooperativt fællesskab. Kooperativt fællesskab adskiller sig fra påtvunget fællesskab derved at den indre ånd og den ydre form virker sammen og styrer mod et anerkendt mål. I dag [skrevet 1938] er sådan et sandt demokrati helt ukendt, og folke-masserne i de demokratiske lande er lige så afhængige af politikerne og de finansielle kræfter som folkene under et diktatur, oplyst eller uoplyst. Disse sidstnævnte herskere kan måske betragtes som selviske idealister, og jeg ønsker, at I her bemærker ordet "idealist". Når imidlertid verden har flere i sandhed vågne mennesker og flere tænkende mænd og kvinder, vil vi se en renselse af den politiske scene og de processer der vedrører repræsentation, ligesom der også fra folkets side vil stilles større krav om en nøjere redegørelse fra dem, de har valgt at indsætte på ledende poster. Der må til sidst komme en nærmere forbindelse mellem undervisningssystemet, lovgivningsmagten og regeringen, men det vil altsammen blive styret mod en bestræbelse på at udarbejde de bedste idealer som tidens tænkere kan fremlægge. Denne periode ligger ikke så langt ude i fremtiden som I måske tror, især ikke hvis den første bevægelse i denne retning foretages af den nye gruppe af verdensstjerner.**

Denne kommentar er interessant, idet den viser hvordan man fra åndelig side[†] ser på de moderne demokratiske styreformer. Vi ser problemerne tydeligst i USA, hvor landet reelt styres af de store virksomheder, men også i Europa har vi mere organisationsvælde end folkestyre. Det hænger især sammen med at tonen og bevidstheden, som styrer den politiske dialog ikke rummer den åndelige idealisme og hjertets medfølelse, men primært styres efter magtstrategiske og økonomiske parametre. Det *behøver* dog ikke at være sådan, men forudsætningen for at ændre på det er, at vi kollektivt udtrykker ønsket om, og troen på, en helt anden form for politisk kultur er mulig og aktivt forfølger denne vision.

Den kreative klasse

Første skridt i at ændre på denne uheldige situation, hvor pengestærke grupper som forfølger selviske mål, i vid udstrækning kan styre det politiske liv, er at befolkningen erkender, at der er et alternativ. At det er muligt at skabe en helt ny politisk kultur, som på én gang tillader os at

* Verdensstjernerne er et begreb Bailey bruger omkring åndeligt orienterede mennesker indenfor alle typer af organisationer og religioner, som søger at fremme bevidstheden om den tidløse visdom og præge alt deres arbejde med en ånd af positivitet, konstruktivitet og syntese.

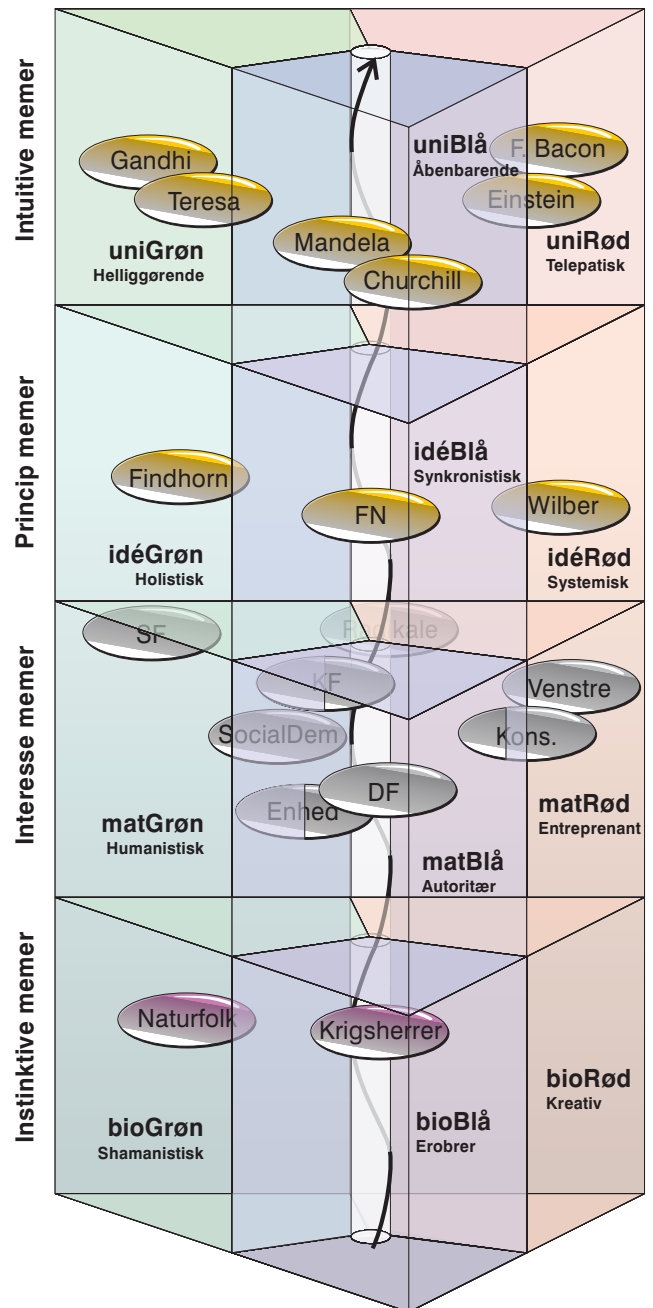
† Alice Baileys værker er kanaliseret fra de indre planer og er derfor udtryk for det perspektiv som de oplyste mestre på disse planer har på jordens udvikling.

aspirere til nogle åndelige idealer og samtidig skabe et dynamisk og udviklende samfund.

At økonomisk udvikling og en åndelig frihed bestemt ikke er hinandens modsætninger kan man læse ud af et nyligt publiceret studie i noget som Richard Florida kalder ”den kreative klasse” [9]. Forfatteren har forsket i sammenhængen mellem amerikanske byers åbenhed over for homoseksuelle, bohemer, kunstnertyper og lignende, og fundet at de byer, som har den største tolerance overfor anderledes tænkende, er de byer som har den største vækst og skaber de fleste kreative jobs. Årsagen ligger i at kulturskaberne* som gruppe er de, som skaber innovation og udvikling. I dag så skaber man ikke vækst i samfundet gennem øget produktivitet, eller fordi man ejer råstoffer. Væksten kommer for det meste gennem det man bredt kan kalde kulturprodukter. Det er typisk ved at opfinde helt nye produktkategorier ofte vidensprodukter så som software, film og medier. Dertil kommer det at forbedre teknologi ved at tilføje bløde dimensioner som design, miljøvenlighed og emotionel appel hvilket kræver et tværfagligt samarbejde som kun avancerede videnskulturer magter i praksis. Hvis vi således ser på den økonomiske udvikling siden 2. verdenskrig og til i dag, så har USA’s økonomi fået et gigantisk løft på grund af computer-teknologien og alle dens udløbere. USA sidder tungt på udvikling af denne teknologi og det er i brancher relateret til den nye teknik at de nye kreative job skabes.

Der er al mulig grund til at tro at denne udvikling fortsætter og at der også foran os ligger en mangfoldighed af nye teknologier og produktkategorier og venter på at blive opfundet. Disse ”fremtidens industrier” vil i stigende grad vokse ud af den kreative klasse – kulturskabernes – ideer og livssyn. Det vil derfor være de metropoler og lande som evner at samle en kritisk masse af disse talenter og skabe de rigtige rammer for dem, der vil blive det 21. århundredes ledere. Europa, og Danmark, står her overfor en unik mulighed for at skabe en samfundsrevolution idet Europa besidder en kulturtradition som rummer åbenhed, tolerance og åndelig frihed. Europa har været igennem to verdenskrige og mærket virkningerne heraf, hvilket har skabt en meget større bevidsthed om brodersøsterskabets nødvendighed end man finder i USA og andre dele af verden. Det er således ikke tilfældigt, at det er Europa som leder an i integrationsindsatsen og er motoren bag at bygge broer mellem kulturer og fremme demokratiet i vores nabolande. Dette er en utrolig vigtig opgave men desværre så er Europa også præget af en alt for materialistisk og snæversynet holdning. En holdning som er relateret til den store eksistentielle krise vi står overfor.

* Kulturskaberne er et begreb som den amerikanske sociolog Paul Ray har skabt som er en beskrivelse af den hurtigst voksende sociale klasse i USA. En gruppe som orienterer sig imod helhedstænkning, økologi og de kvaliteter som de nye memner rummer.

Figur 5: En 3D repræsentation af folketingets partier anno 2002. Alle partiers tænkemåder ligger stadig i de abstrakte memner, mens det der virkelig er behov for er tænkning fra det næste niveau.

Den eksistentielle krise.

Som forskellen på de konkrete memner og de abstrakte memner viste, så er det et meget stort skridt rent bevidsthedsmæssigt, at springe fra f.eks. matGrøn (humanisme), til idéRød (systemisk). Selv om meget af tankestoffet er det samme, så er den grundlæggende forståelse og erkendelse af relationen mellem sig selv og omverden en helt anden. Det er det, som er det store politiske dilemma i dag.

I Figur 5 er vist en 3D figur af de 12 memner, der illustrerer hvordan evolutionen foregår i spændingsfeltet mellem de tre grundkvaliteter, eller grundmemner, (RØD, GRØN og

BLÅ), og hvordan evolutionen tilfører individer og samfund en stadig mere omfattende forståelse af sig selv og omverdenen. I figuren er nutidens memer (i form af de politiske partier) vist med grå bobler, fortidens memer er vist i lilla og fremtidens memer i gul.

I relation til fortidens memer så kan man sige at bioGrøn (kreativ) møder man næsten ikke mere. Derimod så har vi i det seneste år i Afghanistan konflikten faktisk set hvordan bioBlå (erobrer) ser på verden i form af de krigsherrer som er opstået i kølvandet på 20 års krig, borgerkrig og sidst den amerikanske invasion. Disse krigsherrer skyer intet middel for at opnå magt og sådan er det bare. Der er ingen principper der tæller og magt er det eneste sprog de forstår.

De politiske partier i Danmark udtrykker alle de forskellige konkrete memer, mens fremtidens memer stadig kun manifester sig i form af enkelte organisationer eller exceptionelle individer. I relation til de politiske partier er det dog vigtigt at være opmærksom på, at der bag de fleste politiske partier og bevægelser ligger en åndelig inspiration. Bag liberalismen og socialismen ser vi således to store åndelige idealer som er hhv. frihed og brodersøsterskab. Men disse idealer får i dag et meget konkret og lidt stift udtryk, fordi partierne domineres af den konkrete tænkning og derfor ikke evner at forstå de abstrakte og intuitive niveauer i disse åndelige ideer.

Ledelse og de nye memer

I relation til ledelse og politik så rejser der sig det interessante spørgsmål hvordan de abstrakte memers ledelsesstil adskiller sig fra konkrete memer.

En helt grundlæggende forskel ligger i at de konkrete memer er orienteret imod *formen*, eller det konkrete mål, mens de abstrakte memer er orienteret imod *kvaliteten* af de ideer der arbejdes med. De følgende beskrivelser af memernes grundtone, i forhold til ledelsesopgaven, kan løfte en flig for hvordan de forskellige memer tænker.

matBlå (autoritær): Den sande lære står i centrum. Med udgangspunkt i en bestemt sandhedsopfattelse skabes et samfund baseret på klare love og normer for rigtigt og forkert. De som efterlever reglerne belønnes, de som bryder dem, eller søger at udfordre sandheden, idømmes hårde straffe. Lov og orden står i centrum og samfundets magtstruktur består af stive hierarkier. matBlå mener at magt er ret og beslutninger styres af firkantede moralbegreber og et forsøg på at påtrykke disse på omverdenen.

Ses f.eks. hos: George Bush's krig mod terror, det kristent-puritanske Amerika, islamiske fundamentalister, Rusland, Sharon's Israel, Kina.

matRød (entreprenant): Den videnskabelige forståelse af sammenhænge står i centrum sammen med ønsket om at skabe materiel vækst gennem en liberal økonomi. Der tages i udgangspunktet kun hensyn menneskelige og

miljømæssige dimensioner i det omfang det videnskabeligt kan bevises at der er belæg herfor. Beslutninger styres af en konkret rationel tænkning og målet er at opnå maksimal økonomisk vækst og udvikling.

Ses f.eks. hos: Neo-liberalister, teknokrater, den materialistiske videnskab, EU og de transnationale virksomheder.

matGrøn (humanistisk): Individets grundlæggende værdi står i centrum. Der er et ønske om at skabe lighed, selvrealisering samt at frigøre mennesket fra snærende bånd af ideologisk eller religiøs karakter. Idet den enkelte forfølger sine personlige interesser er det nødvendigt at styre samfundet igennem indkomstudligning og komplicerede sociale og juridiske konstruktioner som beskytter fællesskabets interesser. Beslutninger er styret af et ønske om at fremme menneskelige værdier gennem love og adfærdsregulering.

Ses f.eks. hos: Postmodernister, socialister, fredsbevægelser, politisk korrekthed, personlig udvikling.

Nu bevæger vi os så fra de konkrete memer til de abstrakte memer. Idet de abstrakte memer er relativt nye, så er det begrænset hvor meget vi endnu har set til dem. Vi møder dem dog her og der og de følgende eksempler kan give en vis idé om deres muligheder.

idéRød (systemisk): I en erkendelse af de komplekse sammenhænge som ligger bag samfundets udvikling opgiver man at komme med simple løsninger. Man ved at selvom de lyder besnærende, så virker de sjældent. Gennem holistisk forskning etableres en videnskabelig forståelse for bevidsthedsmæssige og systemiske sammenhænge. Dette gør det muligt at skabe tiltag, der over en bred front adresserer årsagerne til samfundets problemer. Fokus er ikke på et konkret mål, men at tilvejebringe en sund evolutionær dynamik.

Ses f.eks. hos: Den lærende organisation, Ken Wilbers integrale tænkning, kaosteori, avancerede videnskulturer.*

idéGrøn (holistisk): I en erkendelse af at mennesker i langt højere grad baserer beslutninger på hvad de føler end hvad de tænker søger idéGrøn at skabe transformation og vække den enkeltes indre oplevelse af helheden. Ved at åbne hjertet for sin egen og andres lidelser kultiveres en spontan medfølelse for alle levende væsner. Denne spontane medfølelse resulterer i en sand samarbejdsånd, som i sig selv løser mange problemer.

Ses f.eks. hos: Findhorn†, Røde kors, indre vækst, den "alternative verden", transpersonlig psykologi, healing.

* Ken Wilber er mere end nogen anden er eksponent for den integrale idé. Han har bl.a. startet et institut for integral tænkning for nylig i USA, som har vakt stor opmærksomhed. Se www.integralinstitute.org

† The Findhorn Foundation i Skotland, stiftet 1962, er et internationalt kendt spirituelt fællesskab med over 10.000 årlige kursister og gæster. Se mere på www.findhorn.org

idéBlå (synkronistisk): I en erkendelse er at mennesket er et meningssøgende og meningsskabende individ, søger man at opstille de bedste idealer som tidens tænkere kan formulere og fremme en udvikling i retning af disse. Uanset at idealer aldrig kan realiseres, så vil selve forsøget stimulere til megen kreativ tænkning. Det betyder at der opstår en skabende dynamik, der bringer civilisationen fremad imod en stadig højere *kvalitet* i tænkning, videnskab, kunst og kultur. Metoderne til at fremme denne udvikling er præget af en holistisk tænkning og dyb medfølelse for alt liv.

Ses f.eks. hos: FN og ideen om globalt broder-søsterskab, internationale hjælpeorganisationer, åndsvidenskabelige skoler, kirkernes verdensråd.*

De intuitive memers er endnu sjældnere og manifesterer sig i dag stort set kun som enkeltindivider. Deres ledelsesstil er ikke uddybet her, men for at eksemplificere hvad der menes med disse memers har jeg anført nogle individer som eksempler. uniRød ses f.eks. hos Albert Einstein og Francis Bacon (der startede renæssancen i England). uniGrøn møder man f.eks. hos Mother Teresa og Mahatma Gandhi. uniBlå f.eks. hos Nelson Mandela og Winston Churchill. Disse exceptionelle individer har alle på deres felt bragt en ny kvalitet af tænkning, ideer og bevidsthed ind i verden, hvilket netop karakteriserer de intuitive memers.

Kvantespringet

I spiralens evolution sker der et kvantespring når et samfund, kollektivt set, forlader et sæt memers og tager hul på et nyt sæt memers. Det er dette kollektive spring vi står overfor, og det er vanskeligheden i at lave dette spring, som resulterer i manglen af en klar vision i moderne politik.

Der er således store grupper i samfundet som har erkendt hulheden og manglerne i de nuværende politikeres visioner (eller mangel på samme) men de har ikke været i stand til at sætte fingere på helt præcist hvad problemet er. Problemet er, efter min mening, at dagens politikere bliver ved med at give os matGrøn (humanistiske) eller matRød (kompetence) visioner og løsninger, mens det samfundet har brug for er andettrins-tænkning, eller visioner og løsninger fra de abstrakte memers. Vi ser således i disse år, hvordan intellektuelle, græsrodder, forskere og ”alternative politikere” fra alle verdens hjørner er i færd med at artikulere dette nye fundament, denne nye tænkning. Alt i mens så er den revolution som er på vej slet ikke gået op for mainstream politikerne. For en matGrøn politiker

* At FN i realiteten ikke lever op til dette, skyldes medlemslandenes manglende vilje til at prioritere fællesskabet. FN rummer muligheden for at vise hvad dette memers kan, hvis FN evner at udføre sin opgave ud fra et idéBlå perspektiv, og havde den nødvendige opbakning i verdenssamfundet

(f.eks. en socialdemokrat eller en SF'er) er det meget svært at høre forskel på f.eks. matRød og idéRød. Den måde som de abstrakte memers tænker på er så anderledes end sådan som de konkrete memers tænker, at de slet ikke hører, hvad det er der bliver sagt.

En af de måder man tydeligst kan genkende forskellen på de konkrete og de abstrakte memers, er i det grundlæggende motiv som de argumenterer ud fra. De konkrete memers vil generelt argumentere en sag ud fra at, det er i din personlige *interesse* at støtte en sag. De abstrakte memers vil argumentere ud fra, at det er i helhedens interesse og hensigtsmæssigt set i relation til de større *principper* som former evolutionen. Således ser vi at de konkrete memers fokuserer på egen nytte og personlige interesser, mens de abstrakte memers fokuserer på helheden og overordnede principper. Deri ligger nøgleforskellen og af denne grund er det kun igennem de abstrakte memers at den nuværende politiske situation kan forbedres.

Realistisk set så er det som vil ske derfor formentlig, at der i de kommende år vil blive dannet ét, eller flere, nye partier som repræsenterer de nye memers måder at tænke på og at de traditionelle partier vil miste en stor del af deres indflydelse. Det er selvfølgelig også muligt, at de eksisterende partier kan forny sig, men historisk set så ser man snarere at fornyelsen kommer i form af nye partier, end den kommer igennem forandring i de eksisterende. Sidst vi kollektivt skiftede memers, var i oplysningstiden, for ca. 200 år siden, hvor den afgørende begivenhed, der markerede dette skift, var vedtagelsen af den amerikanske uafhængighedserklæring og senere den amerikanske forfatning, som for første gang institutionaliserede menneskerettighederne. Den gang blev »Homo sapiens *humanisticus*« (matGrøn) født og dette memers perspektiv blev institutionaliseret i den amerikanske forfatning. I dag står vi på lignende vis ved et memerskift til idéRød (eller idéGrøn). Den afgørende begivenhed der markerer det skift, som er ved at ske, kunne være en Europæisk erklæring om »gensidig afhængighed« (i modsætning til uafhængighed) hvilket kunne afspejles i en Europæisk forfatning, som institutionaliserer det integrale memers perspektiv. Spørgsmålet er blot om Europa har modet til at gøre dette og dermed føde »Homo Sapiens *integralis*« (*idéRød*). Eller måske endda gå endnu videre og lade sig inspirere af idéGrøn (holistisk) eller idéBlå (synkronistisk)†.

Det holokratiske spektrum

Inden jeg går videre i min politiske analyse er det nødvendigt at introducere en model som jeg benytter til at analysere den politiske situation. Jeg kalder modellen det

† Selvom idéRød, idéGrøn og idéBlå alle er abstrakte memers, og således på niveau med hinanden, så er der teoretisk set grund til at forvente at idéRød vil være det som først manifesterer sig politisk.

holokratiske spektrum. Dette spektrum er tænkt som en erstatning for den traditionelle politiske polaritet mellem:

- **Venstrefløjen** (der argumentere for solidaritet og socialistiske idealer, som et udtryk for GRØN med lidt BLÅ), og
- **Højrefløjen** (som argumenterer for individuel frihed og liberale ideer* som et udtryk for RØD med lidt BLÅ).

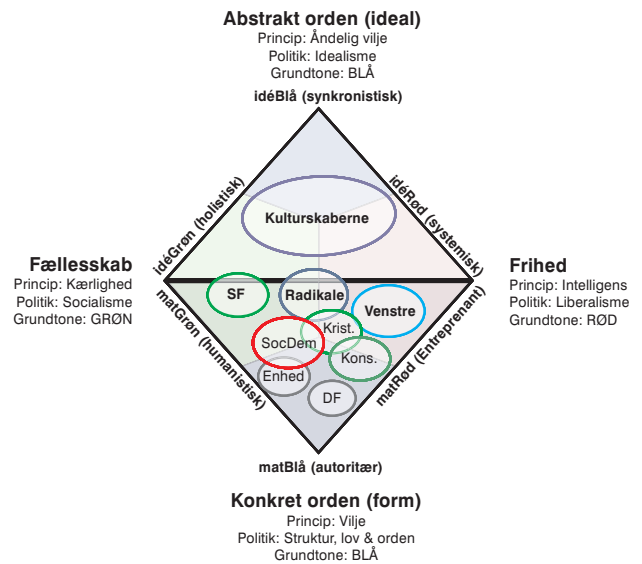
I modsætning til den traditionelle politiske fløjtænkning, så bygger holokratiet på at der er tre grundmemer og kun gennem at forstå *samspillet* mellem dem kan vi opnå en korrekt forståelse af den reelle dynamik. Jeg har derfor skabt en model af det politiske spektrum som ikke er en polaritet mellem højre og venstre, men en triade bestående af

- BLÅ (åndelig vilje: idé og vision)
- GRØN (kærlighed: brodersøsterskab og solidaritet)
- RØD (intelligens: individualitet og frihed)

Når de kombineres udgør de det *holokratiske spektrum*. Dette resulterer i Figur 6 hvor den nedre trekant består af de tre konkrete memer (som udtryk for grundmemerne på dette plan), mens den øvrige trekant består af de tre abstrakte memer (ditto). Jeg har forsøgt at sætte de forskellige partier i folketinget ind i modellen som basis for en diskussion af de politiske udfordringer og muligheder i samfundet i dag. På denne måde får vi et enkelt og overskueligt billede som indfanger den centrale problemstilling, nemlig at alle de eksisterende partier udtrykker de konkrete memer i deres tænkning, mens det som der virkelig er brug for er de abstrakte memer.

Som det fremgår af figuren så stikker SF og de Radikales cirkler ind i de abstrakte memers domæne, hvilket reflekterer at disse partier faktisk har visse takter i deres tænkning som stammer fra dette niveau. De er dog stadig solidt forankret i de gamle memer.

* Bemærk at termen »liberal« her bruges til at beskrive en politisk tænkning som er orienteret imod deregulering, markedsøkonomi, fri handel osv. I USA bruges liberal i relation til demokraterne, og den politiske venstrefløj hvilket er en anden betydning.

Figur 6: Det holokratiske spektrum. 2D repræsentation af de seks centrale memer, hhv. de konkrete og de abstrakte memer, og et forsøg på at indpasse folketingets partier i dette spektrum.

Holokratiet

Nu hvor memerne og det politiske spektrum er belyst kan det være interessant at formulere en helt konkret vision for hvordan en ny balance kan institutionaliseres i samfundet.

Kerneideen i det holokratiske spektrum (og i holokratiet som helhed) er at man på ethvert udviklingstrin vil finde tre komplementære memer, som hver repræsenterer ét aspekt af dette udviklingstrin. Disse memer er meget forskellige i deres måde at se på tingene og hvert af deres bidrag er afgørende for helheden. Nøglen til den kreative udvikling er at finde en måde at balancere de tre memer der udtrykker grundtonerne: BLÅ (vilje), GRØN (kærlighed) og RØD (intelligens). Dette kan gøres ved at skabe en bevidsthed om deres komplementaritet samt at skabe nogle institutionelle rammer hvor denne komplementaritet kan komme til udtryk

Den tanke, som måske umiddelbart melder sig, for en demokratisk indstillet person, er at give repræsentanter for hvert princip det samme antal stemmer i parlamentet, og således sikre en jævnbyrdig indflydelse. Dette synspunkt overser dog det faktum at selve ideen om at stemme, for at komme frem til en beslutning, er en RØD indgang til at træffe beslutninger, mens de strategiske magtkampe er BLÅ i natur.

Demokratiet er således opfundet af mænd, og oprindeligt var det kun mænd, endda jordbesiddende mænd, som havde stemmeret. Det at stemme om en beslutning understreger principielt set *modsatningen* imellem parterne, og vil altid efterlade et mindretal med en følelse af nederlag. En følelse som senere hævner sig, når det tidligere mindretal får magten. En mekanisme som vi så et tydeligt ekko af, ved nedlæggelsen af råd og nævn, i

forbindelse med det seneste regeringsskifte, i November 2001, hvor Venstre og Konservative kom til magten.

Demokratiet grundidé (i den nuværende fortolkning) er at *individet* skal have mulighed for at fremføre sine synspunkter og kæmpe for dem. Demokratiet er således en individ- og kamp-orienteret måde at træffe beslutninger på, hvilket indikerer at det er en BLÅ/RØD affære, eller mere præcist en konkurrenceorienteret (matRød) indgangsvinkel til at skabe orden (matBlå). matGrøn's humanistiske perspektiv har det vanskeligt i disse institutionelle rammer, idet de hele tiden tvinges ind i kampe som underminerer selve det matGrøn står for. matGrøn, eller GRØN generelt, er således ideelt det, som skaber sammenhæng, healing, glæde og transformation.

De tre grundmemers beslutningsmåder

De tre stråler, eller grundmemer, rummer dog flere facetter, og det kan være interessant at kaste lys på hvordan beslutningsprocesser kan være influeret af de forskellige stråler.

GRØN's måde at træffe beslutninger på er gennem konsensus, hvor fællesskabet er i centrum. Her gøres beslutningsprocessen til en læringsproces, hvor alle de involverede deltager og hvor strategiske positioner i beslutningsprocessen søges undgået. Gennem leg, meditation, drama, sang og andre elementer, som åbner for følelsen af forbundethed og hjertekontakt, skabes et rum for virkelig dialog. I dette rum kan man nå bagom de enkelte individers "positioner" og kan erkende de psykologiske gestalter* bag konflikterne. Ved at forløse disse gestalter, i en kærlig atmosfære, muliggøres en langt mere kreativ beslutning, som alle kan bakke op om.

Jeg oplevede et interessant eksempel på en sådan gestalt i en diskussion om EU. En bekendt argumenterede for hvordan hun ikke brød sig om EU, og derfor var EU-modstander. Efter en længere diskussion om det principielle i at have et forpligtende samarbejde sagde hun »i virkeligheden kan jeg bare ikke lide at tyskerne skal bestemme over os. De har stadig nogle væmmelige træk.« Det viste sig at hun nærede stærke følelser overfor tyskerne og ikke virkelig havde tilgivet dem. Denne gestalt farvede hele hendes syn på EU og indikerer at det ofte slet ikke er de politiske argumenter som betyder noget men irrationelle (og ofte ubevidste) sym- og antipatier. Det peger på nødvendigheden af i højere grad at bringe GRØN healing, uddannelse og tilgivelse ind i den politiske proces, så at vi kollektivt evner at slippe de bånd fortiden har på vores dømmekraft i relation til fremtiden.

* En gestalt er et følelses- og tankekompleks som typisk er forbundet med et traume. Det ligger i det ubevidste og præger vores adfærd som en form for ubevidst programmering. Når en gestalt erkendes og forløses opstår erkendelse og en større frihed i bevidstheden.

BLÅ's måde at træffe beslutninger på er gennem at påtrykke sin vilje ved diktat og udnytte sin magt til at gøre dette. Ideelt set så er det en åndeligt inspireret beslutning som gavner helheden. Vi ser denne idé i de gamle kongeriger, hvor man var "konge af guds nåde". Altså man have den kongelige autoritet på vegne af guddommen. I dette ligger det at åbne sit sind for den kollektive bevidstheds vilje, og søge at forstå hvad denne vilje[†] er. Problemet er at identificere den, hvilket reelt kræver et oplyst individ. Mere "almindelige" mennesker vil dog også opleve denne vilje som et ekko af deres samvittighed og deres sjæls stemme. Når vi i vores indre har en oplevelse af idealisme, medfølelse og inspiration, så er det en indikation af, at vi er i forbindelse med en større vilje end vores egen. BLÅ er således ideelt set magt anvendt uselvvisk og med medfølelse for helheden.

RØD's måde at træffe beslutninger på er at finde ud af hvad der er sandt og hvad der er optimalt. Ud fra analyse og tænkning finder man frem til det som er hensigtsmæssigt, set i relation til målet, og så danner dette grundlag for beslutningsprocessen. Logiske argumenter vejer her tungere en medfølelse eller idealisme, idet disse jo grundlæggende set er irrationelle størrelser. RØD rummer desuden også individualismens aspekt og individets mulighed for at manifestere sin vilje og individualitet gennem afstemning. RØD er ideelt set erkendelsen af den intelligente løsning, som er optimal for helheden.

Den balancerede beslutningsproces

Den ideelle politiske beslutningsproces, ser jeg således som en proces som rummer alle tre dimensioner i lige mål. Der skal være plads til individualitet og uenighed. Der skal være rum for transformation, fællesskab og hjertets stemme. Og endelig skal der plads til inspiration, idealisme og en indtuning i Enhedens hensigt, som vil gøre den politiske dialog til en magisk og inspireret proces.

Det er således nødvendigt at forstå, at hvert princip har en særlig *funktion* i relation til helheden.

- **Uenighed, fri diskussion og konflikt** er en funktion der skaber kreativitet og åbenhed om perspektivet (RØD).
- **Samhørighed, empati og forbundethed** er en anden funktion som muliggør transformation, noget som ikke kan fremmes ved en afstemning (GRØN).
- Endelig er **idealisme, inspiration og uselvvisk magtudøvelse** en helt tredje funktion, som skaber retning (BLÅ).

[†] Eksistensen og karakteren af den kollektive bevidsthed, eller Enhedens vilje og den kreative intention som dette aspekt rummer er noget som jeg tager op i en kommende bog. Et ekko af denne problemstilling findes i religionerne og i Kristus udsagn »Din vilje ske«.

Det burde være klart at rammerne for en proces, som kan rumme alt dette er fundamentalt anderledes end det eksisterende parlamentariske demokrati. Vi har behov for en institution som bygger på en forståelse af kræfternes komplementaritet og spiralens dynamik og hvor man giver de personer som repræsenterer de forskellige principper de rette værktøjer til at manifestere deres *kvalitet* i den samlede beslutningsproces.

Den enkleste måde at gøre dette på er nok ved at oprette et trekammer system bestående af:

- **Senatet**, som repræsenterer det BLÅ princip. Det er sædet for den formelle beslutningsmyndighed. Her vil en åben debat skabe rum for at alle perspektiver bliver hørt og at lovgivningen repræsenterer en syntese der respekterer alle principper.
- **Hjertevogterne**, der repræsenterer det GRØNNE princip og står for at facilitere processer og give næring til den indre vækst. Dette er nødvendigt for at skabe rum for visdom i beslutningerne, og altid søge at opnå den mest sande forståelse af de dybere problemstillinger involveret i en beslutning samt heale og transformere de blokeringer, som står i vejen.
- **Visionsvogterne**, der repræsenterer det RØDE princip. Denne gruppe består af intellektuelle, kunstnerne, visionærer, videnskabsfolk, præster mv., som forlener kritisk tænkning, og personlig erfaring, med et åndeligt perspektiv. Deres rolle er at udfordre det konventionelle, uddanne politikere og samfund, bringe nye perspektiver ind, samt holde det spirituelle perspektiv, og motiv, i fokus.

Som historien har lært os, så korrumpere magt, og absolut magt korrumpere absolut. I holokratiet må der derfor indbygges kontroller og balancer, som sikrer at politikerne virkelig repræsenterer folket og tjener helheden. Dette kræver større åbenhed, bedre dialog med borgerne og mest af alt at der, blandt politikerne, kultiveres en holdning af visdom og tjeneste til menneskeheden.

En mulig valgprocedure

Den centrale idé med holokratiet er at skabe en institutionel struktur, der vil give næring til visdom, idealisme og inspiration, frem for at undertrykke og forvrænge disse kvaliteter, hvilket er det som sker i det nuværende politiske system.

En konkret måde at opnå denne balance er:

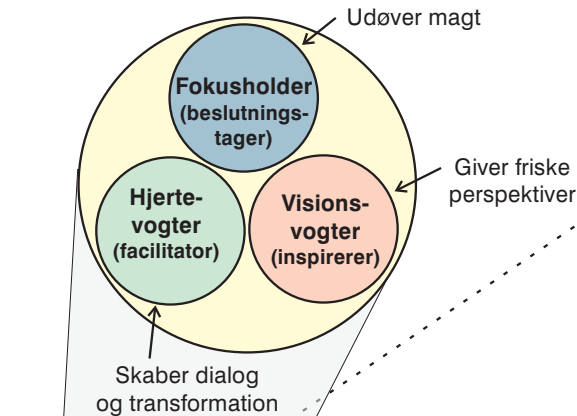
Senatet vælges direkte, på en måde som ligner et traditionelt valg, bortset fra at der lægges strengere kontrol på indflydelser fra lobbyer og penge. Senatet lovgiver og nedsætter en regering, med syv centrale ministerier (som en refleksion af de syv stråler) og mindre ministerier under disse hvis det er nødvendigt. Som chef for hvert ministerium er en fokusholder, som repræsenterer denne stråles energi, og perspektiv, i regeringen (se også Figur 7). Begrebet fokusholder bruges for at understrege at han, eller hun, holder fokus, og beslutningsmyndighed, på vegne af senatet og folket.

Hjertevogterne vælges også direkte. Dette kammer har samme størrelse som senatet, men har kun indirekte beslutningsmyndighed. I den holokratiske proces da er hjertevogternes rolle at guide beslutningsprocessen, på en sådan måde at polarisering undgås og der skabes syntese. Deres rolle er at give næring til indre transformation og healing og at forankre den politiske proces i offentligheden, gennem hyppige høringer og andre åbne processer, hvor borgerne har en mulighed for at deltage direkte i beslutningsprocessen.

Visionsvogterne består af 21 personer, inddelt i syv grupper af tre personer. Hver af de syv grupper repræsenterer en af de syv stråler. Visionsvogterne har således syv grupper man kan blive valgt til (idet der er tre individer i hver). For at være valgbar skal man have demonstreret et særligt anlæg for, eller lavet et originalt bidrag til, et felt som er relateret til ens stråle. Visionsvogterne må være apolitiske, og kun personer uden for partipolitik kan vælges som visionsvogtere. Visionsvogternes rolle er at holde visionen. At sætte dagsordenen, pege mod fremtiden og bibringe den politiske proces en større grad af inspiration. Syv medlemmer af visionsvogterne vælges af hvert af de andre kamre (hjertevogtere og senat). Og syv vælges af den forudgående gruppe af visionsvogtere. På denne måde er det muligt at opnå en balance mellem de forskellige stråler og en balance mellem hjertevogterne og senat.

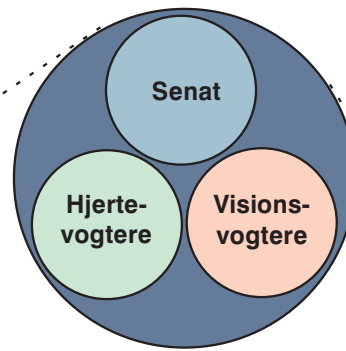
Dette forslag til implementering af holokratiet, er selvfølgelig blot en af mange forskellige måder det kunne gøres. Kernen er at man institutionaliserer en balance mellem de tre primære stråler, som gør at spiralen fungerer optimalt. Der er naturligvis mange detaljer omkring holokratiet som skal uddybes, men denne beskrivelse skulle række til at kommunikere den centrale idé, og vise at dette er en reel mulighed.

Struktur af hvert ministerium

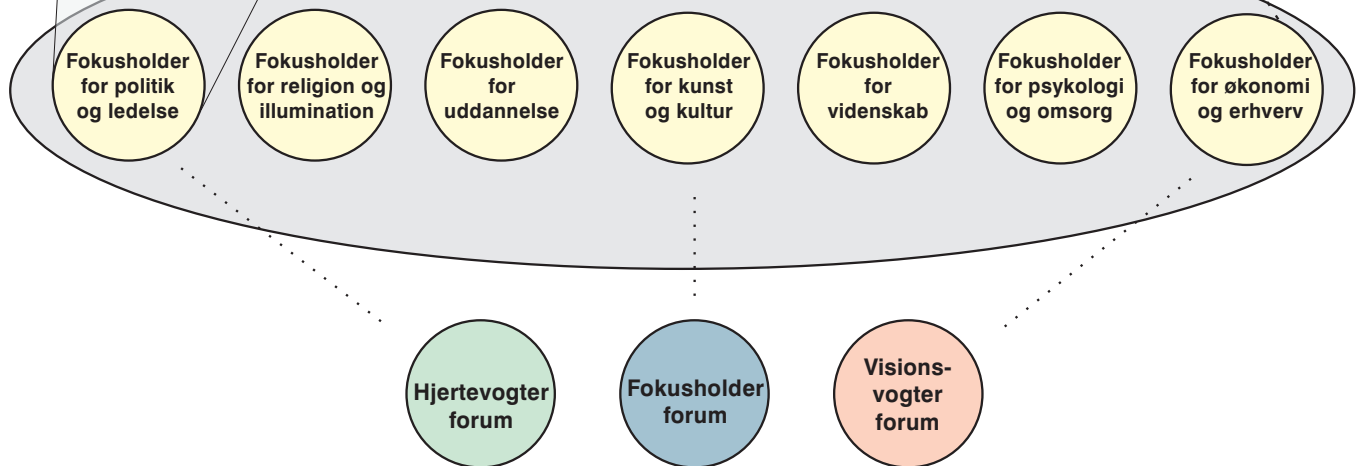
Parlamentet

Holokratisk valgte repræsentanter

Regeringsråd

Ministerier repræsenterer hver af de 7 stråler (for at skabe balance)

Koordinations fora

Fora til udveksling af information og koordination af aktiviteter mellem de forskellige ministerier

Figur 7: Illustrerer relationen mellem de forskellige institutioner i regeringen

Den holokratiske regering

Den centrale holokratiske institution er parlamentet, som er vist i den øvre højre cirkel i Figur 7. Den rummer som sagt tre kamre som skaber balance mellem de tre grundmemer. Fra dette formes en regering med syv større ministerier der repræsenterer de syv strålers domæner i samfundet (som beskrevet på side 8). Hvert ministerium udpeger en triade bestående af en *fokusholder*, en *hjertevogter* og en *visionsvogter*.

- **Fokusholderen** svarer til en minister der repræsenterer regeringen og har det politiske ansvar og beslutningsmyndigheden.
- **Hjertevogteren**, har ansvar for at skabe dialog og transformation herunder at formidle information mellem de forskellige ministerier og sikre et kreativt flow af energi internt i ministeriet. Hjertevogteren fungerer som en sikkerhedsventil, der modvirker at en

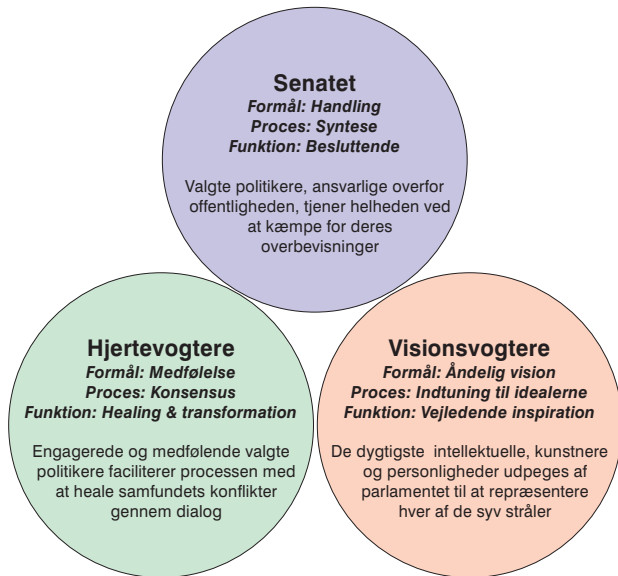
magtarrogance kan udvikle sig, og sørger endvidere for at pressen og borgerne har adgang til relevante materialer. Hjertevogterne har komplet adgang til informationsflowet og inkluderes altid i de vigtige diskussioner.

- **Visionsvogteren** har til opgave at stå for udvikling af viden og kompetencer inde for ministeriets område, at bringe de større perspektiver ind og at skabe en forståelse for de ideer, som fra åndelig side ligger bag ministeriets opgave.

Koordination og proces

Hjertevogterne, visionsvogterne og fokusholderne, har alle deres interne kommunikationsnetværk med deres respektive modsvarigheder i de andre sekretariater. Dette sikrer et frit flow af information *mellem* ministerierne på alle niveauer. Under hvert af de syv store ministerier, kan

der skabes en række mindre ministerier, til at håndtere områder som er vigtige, men som ikke repræsenterer en af de syv stråler. Dette kunne være områder som bolig, landbrug, arbejdsmiljø mv.

Figur 8. Illustration af de forskellige institutioner i holokratiets lovgivningsproces.

Regeringen

Fokusholdernes rolle er at træffe optimale beslutninger. Fokusholderne for de syv centrale ministerier, udgør et centralt regeringsråd. I dette råd er energierne mellem de syv stråler balanceret. Dette er *meget* vigtigt, fordi det skaber udgangspunkt for en korrekt relation mellem de forskellige stråler, og dermed en balanceret regering. Nøglebeslutninger træffes af dette råd ved konsensus, hvor hver deltager søger at udtrykke ikke bare sine personlige synspunkter, men også den *kvalitet* som vedkommende er repræsentant for. I disse beslutningsprocesser deltager hjertevogterne som facilitatorer af processerne, for at muliggøre den fordybelse og transformation som er forudsætningen for visdom i beslutningerne. Visionsvogterne kan også deltage som inspiratorer, men den formelle beslutningsmyndighed forbliver hos fokusholderne.

Visionsvogternes rolle er skabe erkendelse. De tager ikke direkte part i regeringen, idet deres rolle er hinsides partipolitik. Deres rolle er at skabe indsigt, analyse og inspiration for senatet, hjertevogterne og regeringen, om hvad som er nødvendigt og hensigtsmæssigt, set fra et overordnet civilisatorisk perspektiv. Deres rolle er endvidere at fungere som en forbindelseslinie til vidensmiljøerne, både inden for universiteterne, men også blandt ngo'er, uafhængige institutioner, udlandet og andre steder hvor der er viden at hente. Læring kan kun ske frivilligt og af denne grund som må indsigt nødvendigvis være noget som tilbydes, men ikke påtvinges, politikere og befolkning.

Hjertevogternes rolle er at skabe en optimal proces. De vil være tilstede under senatets samlinger og holde energien for processen, samt facilitere dialog mellem parter som er uenige hvis det skulle være nødvendigt. Hjertevogterne mediterer i hold på syv personer under senatssamlingerne for at holde energien og kan enten blive kaldt ind, eller frivilligt tilbyde et meditativt perspektiv på diskussioner som kører i cirkel eller er gået i hårdknude. Dertil kommer at medlemmer af forsamlingen, til enhver tid kan appellere til hjertevogterne om at der bliver skabt en transformativ proces, til at kaste lys på et problem, hvis det opleves at processen bliver polariseret eller magtstrategisk. Hjertevogterne har endvidere til formål at holde forbindelseslinier åbne til de steder i samfundet hvor idealismen har sit stærkeste fokus. Det er f.eks. de spirituelle fællesskaber, lokalsamfund, familier, foreninger, ngo'er og lignende.

Denne idé, med mediterende hjertevogtere er inspireret af Findhorn som gør noget lignende i forbindelse med deres store fællesmøder. Det har faktisk en forbavsende effekt, både på energien og talernes holdning, at vide, at der er mennesker som hjælper dig i din proces, med at finde den bedst mulige løsning. Det åbner for en større tillid og åbenhed, der ellers ikke ville have været der. En proces af denne karakter kan på overfladen se ud som om den kræver mere tid end traditionelle møder, men i længden sparer man faktisk tid, fordi de beslutninger der træffes er bedre, har større opbakning, og ikke så tit skal laves om.

Balancen mellem kamrene

Af hensyn til balancen mellem de tre kamre, så bør hjertevogterne og visionsvogterne udstyres med nogle indirekte magtmidler, som gør det muligt for dem at påvirke processen, mens den egentlige beslutningsmyndighed forbliver veldefineret hos fokusholderne og i senatet. Hensigten med denne struktur er at skabe et aktualiseringshierarki*. At skabe hierarkiske relationer mellem mennesker og institutioner som tillader Enhedens lys, som jo bl.a. udtrykkes gennem menneskers inspiration og drivkraft, kan komme til udtryk. Hensigten er at skabe en struktur, hvor de tre primære strålers negative kvaliteter holdes i skak, mens de positive kvaliteter får mulighed for at blive udtrykt.

Processen hen imod organisatoriske strukturer som afspejler denne form for balance er noget som med fordel kan ske inden for både erhvervsliv, civilsamfund og det politiske liv. Men intet sted er det mere afgørende end i det politiske liv, idet dette anslår grundtonen i vores samfund, og her udgør Europa, og den Europæiske integrationsproces en særlig interessant udfordring.

* Et **aktualiseringshierarki** består af hierarkiske relationer som fremmer en virkelig kreativitet og respekterer den enkeltes selvbestemmelse og ligeværd.

Den Europæiske udfordring

Europa har de sidste 50 år været en pioner i at bygge bro mellem nationer og i at vise i praksis, at det er muligt for alle lande at have gavn af et sådant samarbejde.

Den internationale situation tyder imidlertid på at vores nuværende regeringsform ikke er i stand til at håndtere de globale udfordringer. Der er derfor desperat brug for en anderledes indgangsvinkel, som kan lede os fremad i en sand samarbejdsånd, og som på en global skala vil muliggøre en mere retfærdig fordeling af verdens goder. Vi har brug for globale beslutningsstrukturer som kan håndtere menneskehedens fælles problemer som vækst, social ustabilitet, forurening, fattigdom, økologisk erosion, katastrofer osv. Men disse strukturer må være væsensforskellige fra dem vi har i dag. Hvis vi i dag, globalt set, centraliserer magten, baseret på den eksisterende form for demokrati, så vil det resultere i endnu større misbrug, korrupsion og endnu større apati og magtesløshed hos de, som oplever ingen indflydelse at have.

Det som endnu ikke er blevet rigtigt klart for mange Europæere, er at Europa er pioner i at skabe en sådan kooperativ enhed, og at fremtidens verdenssamfund, til dels afhænger af Europas succes med dette foretagende. Det som sker i Europa vil danne en rollemodel for den større planetare integration, som uværgeligt vil komme på et tidspunkt. Dette perspektiv, burde gøres tydeligere for Europæerne, fordi det kunne skabe den nødvendige vilje til at ofre noget for fællesskabet, unionen og fremtiden, frem for at være så bekymret over kortsigtede økonomiske aspekter.

De transkulturelle principper

Det som er vigtigt, når man forsøger at forstå en størrelse som EU, er at EU er en helhed. EU er et princip som er større en summen af delene. For at forstå hvad, som gør EU forskellig fra de enkelte nationer, så skal vi se på de kvaliteter som EU har, som de enkelte nationer ikke har.

Blandt de vigtigste egenskaber er:

- **Et større perspektiv.** Den Europæiske union har givet os en transkulturel identitet, hvor vi ser os selv som en del af en større helhed og lærer at værdsætte andre kulturer. Dette skaber desuden mulighed for kulturel innovation, idet vi inspireres af hinanden, og lærer om os selv, ved at spejles i hinanden.
- **Større effektivitet.** Fællesmarkedet har øget produktiviteten og øget levestandarden. Dette frisætter i teorien mennesket til mere kreativt og skabende arbejde, hvis frugten af denne øgede effektivitet fordeles hensigtsmæssigt.
- **Fredeligt samarbejde og brodersøsterskab.** EU har demonstreret at det kan lade sig gøre at skabe et

fredeligt interkulturelt samarbejde, og at det har mange fordele.

- **Større sikkerhed og stabilitet.** Ved at skabe en stor blok af lande er sikkerheden blevet øget, og de progressive kræfter i verden har et stærkt center at arbejde ud fra.
- **Større kreativitet.** Megen kreativitet opstår i mødet mellem kulturerne. Denne kulturelle rigdom er en af EUs største aktiver og må ikke undermineres for at opnå kortsigtede økonomiske gevinster. Diversitet er nøglen i evolution, og her har Europa en utrolig rigdom.
- **Større indflydelse på globale problemer.** Når EU står sammen er effekten mere end summen af delene. EU har mulighed for at sætte en ny global dagsorden, hvis modet rækker til det.

Hvis vi analyserer disse frembrydende egenskaber (det som ikke var der i nationerne), så ser vi at gevinsten i form af større perspektiv, gensidig inspiration, solidaritet, større kreativitet udmærker sig som positive ting som ikke var der før.

Denne observation indikerer at det organiserende princip i EU's helhed, handler om den kulturelle udveksling og den bevidsthedsudvikling som den skaber, såvel som evnen til at handle i en ånd af sandt samarbejde og brodersøsterskab og dermed fremme de Europæiske idealer i verden som helhed. I relation til den Europæiske institutioner, kunne dette betyde at det er nødvendigt at lægge vægten på *åbenhed, dialog, et ægte samarbejde og at fostre bevidstheden og enhed i alle dets former*. Det viser desuden at standardisering og uniformitet er det som er mindst hensigtsmæssigt, idet det netop er den kulturelle mangfoldighed og den transnationale bevidsthed der er det nye princip. EU er en interkulturelt brodersøsterskab og skal styres som sådan.

Balancen mellem helheden og delen

Et nøgleproblem som Europa står overfor i den kommende debat om Europas forfatning, er hvordan man afvejer de fælleseuropæiske interesser (helheden) og interesserne af delene (nationerne), og for den sags skyld de endnu mindre dele (lokalsamfund).

Min erfaring siger mig at det eneste som reelt kan skabe en naturlig balance mellem helheden og delen er GRØN (kærlighed). Årsagen til dette, er at kun når helheden (den overordnede styring) har en oprigtig medfølelse overfor delen (de som påvirkes af beslutningerne), og at kærlighedens brobyggende væsen er en del af kulturen, da kan der eksistere en balance. Kun gennem en accept af delens, eller den enkelte nations, ret til selvbestemmelse kombineret med en klar og idealistisk tone som udgår fra helheden, kan der opstå en balance. For at et system eller

en organisme kan fungere så må der være dette overordnede organiserende princip. Det er kernen i et aktualiseringshierarki, at det mindre liv lever inde i det større liv og orienterer sig imod det større livs formål.

I praksis betyder dette, at den enkelte stat må kultivere en villighed til at orientere sig imod det fælles mål, samtidig med at den enkelte nationale enhed bevarer en udstrakt grad af suveræniteten. Et sandt samarbejde kan kun ske i frivillighed. Men for at de individuelle nationer er villige til at bringe ofre for helheden, da er det dels nødvendigt at se et klart formål heri og dels have en oplevelse af at unionen styres af et motiv og en visdom som rækker hinsides personlige interesser og er baseret på nogle universelle idealer. Nogle idealer som udspringer af de åndelige visdomstraditioner og nogle idealer som er relateret til de principper som styrer helheden, jvf. den foregående diskussion om de transkulturelle principper.

Hvis dette ikke er tilfældet så vil villigheden til at acceptere ubehagelige, men nødvendige, beslutninger fra de fælles myndigheder ikke være der, dets indflydelse vil føles som et overgreb og befolkningen vil opleve EU som et dominanshierarki*.

Hvis vi med udgangspunkt i de tre primære stråler, skulle udstikke nogle retningslinier, for at EU, kan blive et aktualiseringshierarki, så er det at:

- **Der skal være en klar vision**, som taler til borgernes idealisme, tjener menneskeheden og åbenbarer Europas åndelige formål. Dernæst skal der herske retfærdighed og orden i administrationen, og der skal være en vilje til at sætte magt bag denne vision, i det omfang det er nødvendigt. (BLÅ).
- **Der skal udgå en klar tone af sandt brodersøsterskab, åbenhed og respekt fra unionens lederskab.** Nænsomhed, nærdemokrati, omsorg for borgere, miljø og enkelte nationers særlige hensyn, skal være noget som er klart og tydeligt. (GRØN).
- **Endelig skal det være en dynamisk union**, som sørger for det materielle grundlag er i orden, at der laves intelligente løsninger og erhvervslivet har fornuftige vilkår, inden for de rammer som hensyn til miljø, borgere og omverden dikterer. (RØD)

Der skal således være en balance mellem *idealisme*, *brodersøsterskab* og *dynamik*, som kan gøre unionen til noget borgerne er stolte af, noget som tjener helheden og et center som menneskeheden progressive kræfter kan arbejde igennem. De Europæiske institutioner må, kort fortalt værdsætte, og kultivere, mangfoldighed i form og udtryk, mens de samtidig fostrer en enhed i ånden.

* Et **dominanshierarki** er et magthierarki hvor nogen udøver magt over andre ud fra selviske eller skjulte motiver. Dette kan ske åbent gennem magt, eller indirekte gennem manipulation.

»Declaration of InterDependence«

Den Europæiske integrationsproces nærmer sig en afgørende fase og i 2004 skal der skrives en forfatning for den Europæiske union. Denne forfatning vil forhåbentlig komme til at guide den Europæiske union i lang tid fremover. Hvis den er inspirerende vil den desuden kunne tjene som en ledestjerne for Europas befolkninger, på samme måde som den amerikanske uafhængigheds-erklæring har gjort det for USA. En erklæring som selv i dag, efter mere end 200 år, stadig definerer hvad USA handler om. Den gang institutionaliserede amerikanerne for første gang det matGrøn (humanistisk) meme, og formulerede de grundlæggende menneskerettigheder. Næste naturlige skridt er at institutionalisere det idéRød (systemisk) meme, hvilket ville ligge i en naturlig forlængelse af den Europæiske integrationsproces.

På dette kritiske tidspunkt er det derfor afgørende at formulere en vision, som ikke kun er for Europa, men for hele menneskeheden. En vision som klart formulerer den Europæiske idé, og de idealer som unionen skal bygge på. En idé som betyder noget for Europa og Europæerne. En idé som er værd at leve for (og dø for om nødvendigt). En idé som kan mobilisere den Europæiske vilje til at vise globalt lederskab, og som kan vise hvad to verdenskrige har lært Europas sjæl om magtens arrogance og menneskets kapacitet for grusomhed, når brodersøsterskabet og viljen til det gode svigter.

Med formuleringen af den kommende forfatning, har Europa en unik historisk mulighed for at formulere en række nye politiske principper, på hvilke menneskeheden fremtiden kan bygges. Principper som er egnet til at skabe et sandt planetarisk demokrati. Denne kommende erklæring kunne passende kaldes "*The European Declaration of InterDependence*", og dermed understrege menneskeheden grundlæggende enhed, værdien af brodersøsterskab såvel som komplementariteten mellem grundmemerne og dynamikken i deres udtryk.

Det kunne være en deklARATION som grundfæstede behovet for visdom i vores offentlige institutioner og artikulerede nødvendigheden af at skabe balance mellem helheden og delen, ved at lade vore visioner og vores teknologi gennembrænges af medfølelse, kærlighed og en sand samarbejdets ånd. Dette åbne hjerte for menneskelig lidelse og forståelsen af at magten kun kan opbygge en lysende civilisation hvis den samtidig rummer kærlighedens nåde, dette er Europas gave til menneskeheden og frugten af to verdenskrige. Og denne gave bør Europa have modet til at stå ved, og viljen til at sætte i centrum for den forfatning som vores børn skal arve efter os.

Tilkendegivelser

Jeg vil gerne takke Kenneth Sørensen for konstruktiv feedback og ideer til at gøre fremstillingen klarere og mere konsistent såvel som Hildur Jackson for kommentarer og hjælp med korrekturlæsning.

Referencer

- [1] Bailey, Alice; Esoterisk psykologi I & II
- [2] Bohm, David, 1987; *Science, Order and Creativity*.
- [3] Bohm, David, 1980; *Wholeness and the implicate order*, Routledge & Kegan Paul Ltd.
- [4] Wilber, Ken, 2000; *A Theory of Everything - an integral vision for business, politics, science and spirituality*; Gateway.
- [5] Bailey, Alice; *The externalization of the hierarchy*
- [6] Jackson, Rolf; 2002; *The conscious universe*, published on www.gaia-institute.org
- [7] Beck, Don Edward; Cowan, Christopher C., 1996; *Spiral Dynamics - mastering values, leadership and change*; Blackwell publishers.
- [8] Bailey, Alice; *The destiny of nations*.
- [9] Florida, Richard; 2002; *The rise of the creative class – and how it's transforming work, leisure, community and everyday life*, Basic books
- [10] Korton, David C., 1995; *When corporations rule the world*; Earthscan
- [11] Bailey, Alice; *Kosmisk ild*, Esoterisk Center Forlag